

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 9, 10 och 11 maj.

2 § Meddelande om aktuell debatt

Tredje vice talmannen meddelade att på begäran av Moderata samlingspartiets och Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupper skulle en aktuell debatt om skolan anordnas *torsdagen den 19 maj kl. 12.00*.

Från regeringen skulle statsrådet Ibrahim Baylan delta.

De inkomna skrivelserna hade följande lydelse:

Till talmannen

Begäran om aktuell debatt

Skolverket har presenterat en handlingsplan för att åstadkomma en ökad måluppfyllelse i skolan (Skolverket, 2005-05-02).

I planen pekar Skolverket på den alltför låga måluppfyllelsen i skolan och trenden av försämrade kunskaper, både i absoluta termer och relativt elever i jämförbara länder.

Skolverket föreslår att betyg ges tidigare i grundskolan och vill ta bort förbudet för lärarna att ge betygsliknande omdömen. Skolan behöver ge eleverna en mer flexibel och individanpassad undervisning. Verket understryker statens ansvar för att stärka lärarprofessionen och lärarutbildningens kvalitet och för en trygg arbetsmiljö med tydliga befogenheter för lärare och rektorer.

Många av Skolverkets förslag sammanfaller med förslag som regeringen motsätter sig och som socialdemokraterna avfärdat i riksdagen.

Med hänvisning till den försämring i kunskapsutvecklingen som kan konstateras inom grundskolan och till Skolverkets handlingsplan för en ökad måluppfyllelse får jag på den moderata riksdagsgruppens vägnar begära en aktuell debatt om skolpolitiken.

Stockholm den 11 maj 2005

Mikael Odenberg

Gruppledare (m)

Till talmannen

Folkpartiet begär aktuell debatt om skolan

I dag har Skolverket presenterat ett antal förslag till förändringar av den svenska skolan. Bakgrunden är att såväl internationella undersökningar som en stor nationell rapport visat att resultaten i den svenska skolan stadigt försämrats. Skolverket föreslår bland annat tidigare betyg och nationella prov, möjlighet för elever att gå om ett år, förbättrad lärarutbildning, mätbara mål i lågstadiet, tydligare disciplinära befogenheter för lärare och rektorer.

Vi i folkpartiet har tidigare i riksdagsmotioner föreslagit motsvarande förändringar som Skolverket nu gör. Riksdagsmajoriteten och regeringen har dock hittills varit avvisande. Frågan om skolans kris är av mycket stort nationellt intresse och frågan får nu extra tyngd genom förslagen från regeringens egen myndighet för skolan.

Folkpartiet begär en aktuell riksdagsdebatt om vilka åtgärder regeringen ämnar vidta med anledning av Skolverkets aktuella förslag och med anledning av krisen i den svenska skolan.

Stockholm den 11 maj 2005

Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupp

Bo Könberg

Gruppledare

3 § Meddelande om frågestund

Tredje vice talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 19 maj kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Vice statsminister Bosse Ringholm, justitieminister Thomas Bodström, jordbruksminister Ann-Christin Nykvist, försvarsminister Leni Björklund och statsrådet Barbro Holmberg.

4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2004/05:575

Till riksdagen

Interpellation 2004/05:575 av Cecilia Magnusson (m) om nya droger i narkotikalagstiftningen

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 8 juni 2005.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 11 maj 2005

Socialdepartementet

Morgan Johansson

Enligt uppdrag

Erna Zelmin

Expeditions- och rättschef

Till riksdagen

Interpellation 2004/05:576 av Ulf Sjösten (m) om drogklassificering av nya substanser

Interpellationen kommer att besvaras onsdagen den 8 juni 2005.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 11 maj 2005

Socialdepartementet

Morgan Johansson

Enligt uppdrag

Erna Zelmin

Expeditions- och rättschef

5 § Svar på interpellation 2004/05:533 om byggandet av Ostlänken

Svar på

interpellationer

Anf. 1 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Gunnar Axén har frågat mig om hur jag avser att agera för att projektet Ostlänken snabbt ska kunna bli färdigställt och vilka konkreta besked jag kan ge om när Ostlänken kan bli färdigställd.

Regeringen beslutade den 19 februari förra året att fastställa den nationella banhållningsplanen för perioden 2004–2015. I planen ingår utbyggnaden av Ostlänken med 2,4 miljarder kronor under perioden 2010–2015. Den ekonomiska planeringen är alltså säkrad för att kunna genomföra en första etapp av projektet. Banverket arbetar nu med den fysiska planeringen och räknar med att Järnvägsutredningen är klar 2007. Därefter ska regeringen pröva om projektet är tillåtligt i förhållande till miljöbalkens krav. Slutligen ska också järnvägsplaner fastställas. I dagsläget finns alltså ingenting mera som jag eller regeringen kan göra för att påskynda färdigställandet av Ostlänken. Det arbete som nu pågår är viktigt för att stötta Ostlänkens betydelse och för att knyta samman Mälardalsregionen med Östgötaregionen.

Anf. 2 GUNNAR AXÉN (m):

Fru talman! Jag har frågat statsrådet vad hon tänker göra för att Ostlänken snabbt ska kunna färdigställas och när Ostlänken enligt statsrådet borde vara färdigbyggd. Det jag har fått till svar är endast konstaterande av fakta, en beskrivning av nuläget som jag på egen hand hade kunnat läsa mig till i de handlingar som finns i ärendet.

Vad jag saknar är vilja. Jag saknar engagemang från statsrådet i frågan. Det här är kanske den viktigaste infrastrukturensatsningen inom järnvägen. Det är definitivt den samhällsekonomiskt mest motiverade. Ostlänken är en utvecklingskorridor som binder ihop sju kommuner, 440 000 invånare och 35 000 företag. Inom området finns flygplatser, hamnar och universitet. Ostlänken löser de kapacitetsproblem som finns på järnvägen i dag genom Sörmland och Östergötland, och Ostlänken skapar betydande miljövinster.

Av statsrådets slutmening i svaret framgår det att statsrådet förstår att frågan är viktig för regionförstoringen inom Mälardalsområdet, Sörmland och Östgötaregionen. Men Ostlänken är inte bara en regionalt viktig fråga. Den är också en del av Götalandsbanan och en del av nordiska triangeln.

Statsrådet säger att det inte finns något mer som hon eller regeringen kan göra för att skynda på projektet. Det är helt fel. Det finns alla möjligheter i världen om man bara har viljan. Norrbottenbanan och Trollhättetpaketet är ju två exempel som visar på att regeringen kan när den vill – om den vill.

Vad gäller Ostlänken har Banverket tidigare sagt att man skulle kunna ha Järnvägsutredningen klar redan i år. Nu är beskedet att den ska vara klar år 2007, vilket är resultatet av att regeringen har valt att prioritera ned Ostlänken. Regeringens löfte är nu endast att en etapp av Ostlänken ska vara klar före 2015. När projektet ska stå helt klart får vi inget besked om alls. Regeringen och statsrådet borde ha uttalat att Ostlänken är nästa generations högst prioriterade infrastruktursatsning och arbeta för att Ostlänken finns med högst upp på nästa EU-lista över prioriterade infrastrukturprojekt som ska ges medfinansiering av EU-medel. Det är en avgörande strategisk prioritering inför framtiden. Det vore ett bra besked som statsrådet skulle kunna ge oss i dag. Det vore också bra om statsrådet skulle kunna svara på mina frågor vad statsrådet tänker göra för att skynda på färdigställandet av Ostlänken. Säg inte att regeringen inte kan göra något – för det kan den. När anser statsrådet att Ostlänken borde vara färdigbyggd?

Anf. 3 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Vi diskuterar infrastrukturfrågor med bäring på Östergötland, vilket vi på länsbänken tycker är angeläget. Det är bra att infrastrukturministern kommer hit och är med i debatten.

Staten har ett stort och viktigt ansvar tillsammans med regionala intressen för en väl utbyggd infrastruktur över hela landet. Det är en mycket viktig grundpelare för utveckling och tillväxt. Det vet vi alla.

Det har kommit flera besked till Östergötland med beslut, eller hot om beslut, att minska statens insatser för Östergötland vad gäller vägar, järnvägar och flyg. Därför tyckte jag att det var intressant att följa den viktiga debatten om Ostlänken som Gunnar Axén har väckt. Utbyggnaden av riksväg 50 i västra Östergötland och den hett efterlängtrade bron över Skepparpinan i Motala är skjuten på en oviss framtid på grund av Trollhättetpaketet. Vi har en viktig järnväg mellan Kalmar och Linköping, Stångådalsbanan, där Rikstrafiken har meddelat att fortsatta driftsbidrag efter 2008 är osäkra. Vi vet att statsbidraget till länsflygplatsen i Norrköping likaledes är under hot om minskning. Det är inte Ulrica Messing som har kommit med beskedet, men det är myndigheter inom området.

Nu handlar det i dag om Ostlänken. Det är en oerhört viktig järnvägsutbyggnad för Sverige och för östra Sverige. Jag tycker att det är bra att Gunnar Axén har fört upp frågan till debatt i en klar och välskriven interpellation.

Jag kände en naturlig oro för förseningar med tanke på svaret. Det tar tid. Det blir förseningar. Vad gäller första steget handlar det om 2015. Det är givetvis bra att ekonomin är säkrad, men det segar på. Jag vill bara

understryka Gunnar Axéns frågor, dels när statsrådet bedömer att den mycket angelägna utbyggnaden kan vara klar, dels om det finns behov av att snabba på processen eller om statsrådet tycker att tidsplanen känns riktig.

Prot. 2004/05:121
17 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 4 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Så sent som i förra veckan var jag här i kammaren och diskuterade infrastruktursatsningar som har en koppling till Östergötland. Under de två och ett halvt år som jag har svarat för infrastrukturen är det första gången som Gunnar Axén och jag möts i en interpellation om Ostlänken, men det är inte första gången jag är här och debatterar Ostlänken. Jag är medveten om den vikt Ostlänken har, och jag har flera gånger i Sveriges riksdag varit involverad i debatter om den.

Nu gör vi en stor infrastruktursatsning i Sverige. 381 miljarder fördelas till vägar och järnvägar. De första åren tas mycket av det utrymmet till tre stora projekt. Det är Citytunneln i Malmö, det är Hallandsåsen och det är Botniabanan. De blir naturligtvis klara, och då fasar vi också in nya projekt. Det svåra är att allt alltid ska finansieras. Jag önskar att vi skulle kunna bygga mer med start långt fram i planerna, men nu måste vi försöka balansera utgifterna i planerna någorlunda jämnt över åren. Då betyder det att vi har fått sprida på arbetet för Banverket. Det måste dels vara en rimlig avvägning mellan att göra järnvägsplaner och sedan färdigställa det järnvägsplanerna kommer fram till, dels en rimlig fördelning av de utgifter som Banverket ska ut med över tiden så att de är någorlunda lika från år till år.

Det är också viktigt, därför att vi ska finansiera allt det som vi gör. Det betyder att de första delarna av den viktiga utbyggnad som nu ska till på Ostlänken börjar finansieras 2010. Där ser jag ingen anledning till oro, utan det arbete som nu pågår med järnvägsplaner går väldigt bra. Jag ser heller ingen anledning till oro när regeringen så småningom ska ta beslut enligt miljöbalken. Vi känner ganska väl till det område som man nu ska gå fram till.

Det finns däremot stora och viktiga frågor som man måste komma in på. En av de frågorna handlar om sträckningen för Ostlänken, hur man ska se på Skavstas roll, som är en av de flygplatser som växer och utvecklas fortast i landet. Den frågan får vi återkomma till när vi får ett nytt underlag av Banverket där de föreslår alternativa sträckor.

När de resterande 9 miljarder kronor som krävs för att hela Ostlänken ska vara färdigbyggd kan avsättas i plan kan jag inte svara på i dag. Vi kommer i halvtid under dessa tolv år att göra en revidering, och vi vet av erfarenhet att en del av de stora projekt som vi går fram med när det gäller järnvägsinvesteringar tar längre tid än man först kan ana. Vi har också tidigare gjort stora omprioriteringar i järnvägsplanerna. Det är möjligt att vi vid halvtidsrevisionen kan säga lite tydligare när fortsättningen på utbyggnaden av Ostlänken kan komma till stånd, men i dagsläget kan jag inte göra det.

Staffan Danielsson är inne på många viktiga frågor som naturligtvis är avgörande. Jag vill bara kort säga att regeringen ska lämna en transportpolitisk proposition till riksdagen i början på sommaren, och där tittar vi både på Ostlänkens viktiga roll och på hur länet kan länkas samman mot Mälardalen och mot Kalmar och bilda den viktiga arbetsmarknads-

region som man behöver, inte minst mot Västervik. En viktig avvägning i den propositionen är också att titta på hur järnvägen sedan ska komplettera till exempel sjöfarten – Norrköping är en av våra stora hamnar i Sverige – med också flyget och många andra viktiga frågor.

Att infrastrukturen i Östergötland är prioriterad och att vi också ser både de möjligheter och de problem som finns kommer att framgå tydligt av den transportpolitiska propositionen.

Anf. 5 GUNNAR AXÉN (m):

Fru talman! Jag tycker att det är beklagligt att statsrådet inte kan vara tydligare i ambitionen när det gäller byggandet av Ostlänken. Det går ju i andra infrastrukturprojekt att lyfta fram och prioritera. Det finns så många fördelar med Ostlänken att den borde stå högst upp på statsrådets att-göra-lista. Vi talar ändå om de närmaste tio åren, och det enda vi får i löfte är att en första etapp ska slutföras inom den tidsperioden.

Även om vi inte kan få ett besked i dag om när statsrådet anser att Ostlänken ska stå färdig eller vad statsrådet kan tänkas göra för att skynda på projektet, finns det en viktig fråga som statsrådet skulle kunna svara på. Det är om statsrådet är beredd att arbeta för att Ostlänken hamnar högst upp på EU:s prioriteringslista över framtida infrastrukturinvesteringar som ska få del av EU-medel. Jag undrar om statsrådet är beredd att arbeta för det.

Anf. 6 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Det är ändå tongångar åt rätt håll – vi är överens om att det här är en viktig satsning, att det gäller att få fram pengar och att vi har kommit en bit på vägen.

Vi ser med intresse fram mot den transportpolitiska propositionen inom kort, bland annat för vår regions vägar, järnvägar och flygplatser. Statsrådet kopplar ihop den frågan lite med flygplatsen i Skavsta, och möjligen även med andra flygplatser. Jag tror att det är viktigt för regionen att vi har bra järnvägsförbindelser uppåt, med Stockholm i det här fallet, men även bra flygförbindelser. Det ena åsidosätter inte det andra.

Jag tycker att det är bra att den här frågan har lyfts fram. Jag hoppas och ser fram mot fortsatta besked i de frågor som Gunnar Axén har ställt.

Anf. 7 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! En förutsättning för att vi ska kunna prioritera om i de ramar och i de beslut som regeringen en gång har tagit är att man har de underlag som man behöver ha och att de beslut som måste tas är tagna, till exempel järnvägsplaner och miljöprövningar. Vi kan aldrig prioritera om projekt som inte är färdiga att igångsättas.

Det är det som är en av tankarna bakom att revidera planer både för vägsidan och för järnvägssidan under perioden. Det händer inte bara på järnvägssidan utan också på vägsidan att man till exempel kommer in i kulturminnesmärkta områden, där man måste göra mycket större utgrävningar än vad vi kunde ana när vi först gick fram med planerna. Man får då vara beredd att skjuta de pengarna till någon annan väg så att de hela tiden används.

Jag sade redan i mitt förra svar att jag inte utesluter att det blir sådana omprioriteringar. Men ska man flytta fram objekt måste det vara objekt

där man har en järnvägsplan tagen och där miljöprövningen och alla andra beslut som måste fattas på formella grunder också är fattade.

Regeringen gjorde så sent som förra året revideringar i arbetet med vad som ska vara våra så kallade Tenstråk och den nordiska triangeln. Där tycker jag att det som Gunnar Axén lyfter fram är viktigt. De stråk vi har och som inte bara ska binda samman de nordiska länderna utan också få Norden att hänga ihop med resten av Europa ska vi ta ett gemensamt ansvar för att prioritera. Jag är glad över att vi då delvis får hjälp med finansieringen inom till exempel Tenstråken. Det är inte särskilt mycket pengar. När man är ute och träffar olika företrädare kan man ibland få en bild av att man får allting finansierat om en väg eller en järnväg finns i Tenstråket. Så är det ju inte. Men man får en liten del som hjälp från EU. Det är klart att vi också ska ta emot den hjälpen.

Anf. 8 GUNNAR AXÉN (m):

Fru talman! Jag tolkar statsrådets svar som att statsrådet i alla fall är beredd att arbeta för att det här kommer högt upp på listan när det gäller att ta hem medfinansieringsmedel från EU under de närmaste åren. Men då krävs det nog också att regeringen visar en klar och tydlig vilja när det gäller färdigställandet av Ostlänken.

Det är väl också bra att statsrådet utlovar en halvtidsrevidering av dessa planer. Nu kanske det kommer en del annat emellan som förhoppningsvis förbättrar förutsättningarna. Jag tänker då på nästa års val, som kanske förbättrar förutsättningarna ytterligare för att Ostlänken ska kunna färdigställas snabbare än vad som ligger i regeringens planer i dag.

Jag tackar för de svar jag trots allt har fått, även om de inte har varit så uttömmande och så positiva som jag hade hoppats på.

Anf. 9 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Jag tror att det ibland finns en bild av att vi inte är tillräckligt offensiva när det handlar om att ta hem medfinansiering från EU, oavsett om det gäller Tenprojekt eller om det gäller andra projekt. Den bilden är det viktigt att vi gemensamt tar kål på. Det finns nog anledning för oss att bli ännu bättre på några områden, men det borde vara självklart att vi alltid gör vårt allra bästa för att ta hem de medfinansieringspengar som finns.

Ett annat ansvarsområde som jag har är regionalpolitiken och strukturfonderna. I den senaste utvärderingen som kommissionen gjorde visade det sig att Sverige var bäst på att ta hem medfinansiering från EU. Det är en viktig markering, och jag tycker att det ska vara samma sak när man utvärderar just Tennäten så småningom.

Jag vill bara uppmana interpellanterna att vara med och lämna synpunkter på de förslag till dragningar som Banverket så småningom kommer att lämna över. Vad är den bästa vägen? Är det att tänka in Skavsta, eller är det att tänka den rakaste vägen? Där tar jag tacksamt emot synpunkter.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på interpellationerna 2004/05:560 och 566 om långsiktig strategi för E 6 i Bohuslän

Anf. 10 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Lars Tysklind har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att lägga fast en långsiktig strategi för att fullfölja utbyggnaden av väg E 6 till motorvägsstandard genom hela Bohuslän och om jag avser att lägga förslag om ytterligare vägavgifter på E 6 i norra Bohuslän.

Åsa Torstensson har frågat mig dels vad jag ska göra för att staten inte ska lägga nya hinder och blockera lokal, regional och gränsöverskridande utveckling, dels vad jag ska göra för att uppfylla regeringens löften om att staten ska finansiera E 6, dels om jag avser att verka för bra vägar och kommunikationer som skapar ekonomiskt samspel och näringslivsutveckling över gränsen samt dels slutligen vad jag ska göra för att en liten region som norra Bohuslän inte ska drabbas av både broavgifter och vägavgifter när andra vägbyggen runtom i Sverige finansieras via skattemedel.

Jag har valt att besvara alla frågorna i ett sammanhang.

Låt mig börja med att konstatera att alla de delsträckor på E 6 som återstår att bygga ingår i den av regeringen fastställda nationella väghållningsplanen för perioden 2004–2015. Regeringens beslut innebar en tidigareläggning av de allra sista utbyggnadsetapperna i förhållande till Vägverkets förslag så att byggnadsarbeten skulle kunna komma i gång under åren 2006–2007. Det förutsätter förstås att den fysiska planeringen och alla tillstånd är klara då. Jag anser därmed att den ”långsiktiga strategin” som Lars Tysklind efterfrågar redan finns.

Frågan om finansiering av E 6:ans utbyggnad har länge diskuterats, inte minst i Västra Götaland. Resonemang har förts om möjligheten att ta ut avgifter av trafikanterna både på E 6 och andra vägar. I Vägverkets förslag till väghållningsplan för perioden 2004–2015 ingick också ett förslag om att ta avgifter på delar av E 6:an i Bohuslän.

I regeringsförklaringen i september 2003 framhöll statsministern att trafiksituationen i Västsverige måste förbättras och att alternativa finansieringsformer ska prövas för att påskynda arbetet med den delen av vägnätet. Det är alltså inte något plötsligt infall av regeringen att nu låta utreda förutsättningarna för att införa avgifter på E 6. Utredaren ska presentera sin redovisning av uppdraget senast den 1 april 2006. Min bedömning är att utredningen i sig inte kommer att fördröja det återstående av utbyggnaden. Jag tänker inte nu föregripa utredningens arbete genom att peka ut eller avfärda avgifter på vissa vägar. Samtidigt vill jag påminna om att den fastställda väghållningsplanen gäller.

Sverige och Norge har länge varit överens om att den nya Svinnesundsförbindelsen ska avgiftsfinansieras. Den svenska regeringen och den svenska riksdagen behandlade frågan i början av 1990-talet och i samband med infrastrukturpropositionen 1996/97:53. Det är mycket glädjande att den nya gränsöverskridande förbindelsen kan tas i bruk i sommar. Den kommer att underlätta kontakterna mellan Sverige och Norge.

Avslutningsvis vill jag framhålla att utbyggnaden av hela E 6 från Skåne till den svensk-norska gränsen, det vill säga totalt ca 40 mil, är en av de viktigaste infrastruktursatsningarna i vårt land. Utbyggnaden har

pågått i många år, och merparten är nu klar. I norra Bohuslän återstår ett par delsträckor, men planeringen för dem är långt framskriden. Med tanke på de stora kostnaderna samt de fysiska, miljörelaterade och planeringsmässiga utmaningar som denna oerhört omfattande satsning innebär anser jag att genomförandet och resultatet hittills är lyckat. Jag är förvisad om att satsningen kommer att fullföljas enligt de gällande planerna till gagn både för regionen och för landet.

Prot. 2004/05:121
17 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 11 LARS TYSKLIND (fp):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka statsrådet för svaret. Tyvärr tycker jag inte att svaret är helt klargörande utifrån mina frågeställningar vad gäller långsiktig strategi och vägavgifter.

Man kan fråga sig varför frågan om strategi och utbyggnad av E 6:an i norra Bohuslän kommer upp igen. Det känns som om vi har diskuterat det många gånger. Det har naturligtvis en historisk förklaring. Verkligheten är den att vi länge trodde att vi levde med en långsiktig strategi när förre näringsministern Björn Rosengren vid åtskilliga tillfällen lade fast 2007 som ett närmast magiskt årtal i sammanhanget. Även dagens ansvariga statsråd har ju i ett tidigt skede uttalat sig i den riktningen. Nu känns det nästan som att "lång" finns kvar men att sikten har försvunnit på något vis.

Det här bidrog till stor del till den framtidstro som skapades i Bohuslän. Det är naturligtvis inte den enda faktorn – det finns mycket annat som skapar framtidstro – men det var i alla fall en basal sak som man såg kunde vara en lösning på problemen.

Sällan har väl så tydliga utfästelser – eller om vi nu kallar det löften – gjorts om en vägutbyggnad där man har angett årtal och där det har varit så otvetydigt vad man menar. Nu är läget det att vi kan lämna 2007 därhän. Det är inte vare sig tekniskt eller teoretiskt möjligt att göra en utbyggnad av E 6 till 2007. Så den diskussion blir ju nu relativt ointressant.

I oktober i höstas 2004 ställde jag en skriftlig fråga till statsrådet angående om man kunde se att E 6 skulle kunna vara utbyggd till 2009. Det var för att kunna skaffa ett nytt årtal som var rimligt i sammanhanget. Det svar jag fick då var att de delsträckor som återstår att bygga är viktiga för både inhemska och internationella transporter i den så kallade nordiska triangeln. Eftersom triangeln är ett prioriterat projekt i EU:s transeuropeiska transportnät har Sverige ett ansvar gentemot övriga EU att färdigställa E 6 till 2010.

Nu upplever jag att statsrådet svävar lite grann kring det årtalet också. Jag skulle gärna vilja ha ett besked. Gäller årtalet 2010 fortfarande och att Sverige har ett ansvar mot Europa?

Jag skulle också gärna vilja att statsrådet utvecklar mer konkret hur statsrådet ser på strategin vad gäller både finansieringen och regeringens roll i tillståndsgivningen. Det viktigaste är till syvende och sist när utbyggnaden sker i levande livet. Det är det människor ser fram emot. Att vi planerar och diskuterar frågan ger egentligen inte så mycket.

Om det är som statsrådet skriver – jag har väl ingen anledning att betvivla det och tro att det är ett plötsligt infall – angående utredningen om vägavgifter kan man fråga sig varför regeringen dröjt till nu att utreda frågan. Funderingarna kring vägavgifter måste ändå ha varit aktuella sedan en längre tid.

Till det kan man ställa följdfrågan om statsrådet anser att det är realistiskt att belägga E 6 i norra Bohuslän med ytterligare en vägavgift med tanke på att förbindelsen över Svinesundsbroarna kommer att betalas av bilisterna. Det rör sig om 1,3 miljarder, tror jag, som ska betalas på 20 år. Det blir i så fall samma bilister som ska betala en annan sträcka. I och med att norra Bohuslän är så integrerat åt båda hållen, både över Norge och söderut, drabbar denna vägavgift samma personer. Jag skulle gärna vilja att statsrådet gav närmare besked kring de frågeställningarna.

Anf. 12 ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Tack infrastrukturminister Messing för svaret! Jag ska börja med att positivt lyfta fram det som ministern avslutar sitt svar med, att utbyggnaden av E 6 från Skåne till svensk-norska gränsen – och kanske egentligen ändå längre upp till Oslo – är en av de viktigaste satsningarna i vårt land. Det var intressant att se den tydliga markeringen. Det är stora ord, och det kräver lite grann upp till bevis. Där kanske jag inte blir lika positiv. Jag tycker inte att ministern träder upp till bevis i de frågor som jag har ställt. Jag kanske till och med kan skönja en viss trötthet i svaret. Då vill jag bara säga att det inte är något emot vad jag är. Jag är otroligt trött på att ställa de här frågorna och egentligen trött på att ständigt lyssna på ett antal löften som berör E 6:an och bristen på planering, utveckling och genomförande.

Jag följde 2002 regeringens dåvarande infrastrukturminister i valrörelsen med alla klippband och spadtag och detta löfte om en utbyggnad till 2007. Då sades absolut ingenting om finansiering exklusivt för norra Bohuslän, att vissa delsträckningar skulle avgiftsbeläggas med en bompeng. Det fanns inga sådana diskussioner. Det fanns inga sådana signaler. Så naturligtvis kan jag inte säga annat än att det är ett plötsligt infall från regeringens sida att nu börja diskutera avgiftsbeläggning av norra delen av E 6:an eller delar av norra delens sträckning av E 6. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att man plockar ut en del av all nationell vägplanering och i dess anslutning till norska sidan faktiskt inte gör annat än begränsar det samarbete som norra delarna av Bohuslän försöker att utveckla, både mellan invånare och inom näringslivet, till skillnad mot det som ministern svarar.

Jag vill få ett förtydligande på detta. Är det verkligen rimligt att man plockar ut en isolerad del av en vägsträckning i norra Bohuslän för en bompengfinansiering utan att man tar ett nationellt grepp om alternativ finansiering? Det är inget som har diskuterats eller på länge lyfts upp i något sammanhang i västra Götaland på det sätt som ministern svarar.

Jag vill ha ett förtydligande: Är det rimligt att det fem i tolv ska utredas om en isolerad del av norra Bohuslän's sträckning av E 6:an ska finansieras med bompeng?

Den andra frågan vill jag lyfta fram med anledning av att ministern säger att det med den nya bron kommer att skapas ytterligare möjligheter att utveckla kontakterna över gränsen. Det är ju inte så att vi har rott över Idefjorden. Vi har ju en gammal bro. Även den belastas med bompeng – även om den redan är betald.

Jag återkommer till det löfte som gavs av statsrådet Rosengren, nämligen att boende och verkande i det geografiska område som framför allt

berör pendlingen skulle få en betydligt lägre bompengsavgift än de nu beslutade 20 kronorna.

Vad svarar ministern på det? Är det ett löfte som kommer att uppfyllas?

Prot. 2004/05:121

17 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 13 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Fru talman! Jag vill tacka Åsa Torstensson och Lars Tysklind för den här interpellationen som jag hoppas kan ge ett klargörande när det gäller frågan om E 6:an.

Jag var här i kammaren för att hämta ett betänkande och fick då se att den här frågan skulle debatteras.

Jag kommer inte från den norra delen av Bohuslän utan från mitten av Bohuslän, det vill säga Tjörn.

Jag har, liksom Åsa Torstensson, följt frågan och även ställt frågor till Björn Rosengren och fått löften och årtal.

Det som bekymrar mig är, om man ser det historiskt, att en avsaknad av en skärgårdspolitik har gjort att regeringen varit medskyldig till att många arbeten lagts ned i våra skärgårdssamhällen. E 6:an är en oerhört viktig del sett ur näringssynpunkt.

Jag uppfattar Ulrica Messing som en duktig och klarsynt minister som tar argumenten till sig. I svaret står det att bompeng inte var något plötsligt infall. Det var just det som Åsa Torstensson tog upp. Jag ser det på samma sätt. Frågan om bompeng har inte diskuterats innan det var aktuellt med de sju mil som ännu inte är färdiga.

Kan Ulrica Messing tala om för oss här i dag var ärendet ligger för de 67 kilometer som det handlar om när det gäller världsarvet? Många departement är inblandade. Det gäller kultur, näring, jordbruk med flera. Enligt vad som har framkommit i Bohusläns medier kan ingen tala om var ärendet ligger i dag när det gäller dragningen av E 6:an genom världsarvsdelen.

Det är den fråga som jag vill ha svar på.

Hur ser näringsministern på frågan om näringsliv i skärgårdskommunerna som är så beroende av E 6:an? Det gäller Strömstad som ligger längst upp, men även kommunerna utanför som Sotenäs och Tanum som är mycket beroende av E 6:an och att det inte blir en bompeng.

Precis som har framkommit här tidigare blir det samma människor som drabbas av en kostnad.

Anf. 14 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Låt mig först säga att alla tre interpellanterna pekar på viktiga frågor. Jag uppskattar den möjlighet till interpellation som vi nu har.

Jag tar mig tid att något i detalj redogöra för delar av de olika sträckorna. Jag gissar att det är många som berörs av den här utbyggnaden och är intresserade av den här debatten och som, precis som Lars Tysklind och Rosita Runegrund, undrar var ärendena ligger.

Jag börjar med Lars Tysklinds fråga om det skriftliga beskedet där vi kopplade ihop om de nationella ansvarstagandena och om de åtaganden vi har gjort i EU gäller. Svaret på den frågan är ja, de gäller.

Jag vill också säga något kort om synen på avgifter. Det är inte någon plötsligt påkommen fråga eller en plötsligt påkommen standpunkt. Vi

hade ett brett arbete inför beslutet om infrastrukturplanerna. En av de regioner som uppvaktade mig, inte bara i Stockholm utan också på plats i regionen, var Västsvenska Handelskammaren. De har långt utvecklade och långtgående idéer om hur man skulle kunna ha avgifter på vägar för vissa fordon och använda avgifterna för att bygga vidare på infrastrukturen, det vill säga att låta avgiften gå tillbaka till infrastrukturen.

Det väckte en fundering om det fanns skäl för oss att titta på hur avgifter skulle kunna utformas i Sverige för att kunna användas både till att styra trafiken mot de vägar som vi bygger för tung trafik och till att ibland kunna bygga infrastruktur snabbare.

De idéer som Västsvenska Handelskammaren kom med låg väl i linje med de debatter som då fördes inom EU. Vi har i flera år haft debatter inom EU om Eurovinjett. Så sent som vid förra transportministermötet kom vi överens om att vi vill se ett liknande system när det gäller avgifter på tunga fordon i hela EU. För första gången öppnas nu Eurovinjett för att vi nationellt kan bestämma på vilka vägar avgifterna ska kunna tas ut.

De gamla beslut som EU hade innebär att man fick ta ut avgifter på tunga fordon på motorvägar, men inte på andra vägar. Det oroade oss i Sverige. Se framför er att vi skulle bestämma oss för att ta ut avgifter för tunga fordon på E 6:an. Då finns det en risk att de tunga fordonen tar en annan väg – innanför E 6:an – som egentligen inte är byggd vare sig för fordonen eller för den sikt de behöver för att kunna ta sig fram där. Därför menar vi att om Sverige ska ta ut avgifter på tunga fordon eller på annan trafik måste vi veta vad vi gör när vi tar ut avgifterna så att vi får den tunga trafiken där vägarna är byggda för det och där miljöprovningar klarar det.

Eurovinjettbeskedet var ett viktigt steg i den meningen.

Alla de här tre sakerna var grunden för att vi tyckte att det fanns skäl att titta på om det är rimligt att ta ut avgifter och hur de ska kunna tas ut. Det betyder inte att vi redan har bestämt oss. Vi vill ha ett underlag från utredaren. Det presenterade vi också i december 2003 när vi offentliggjorde det paket av infrastrukturinvesteringar som vi nu har i västra Götaland.

Jag kan berätta att många av de delar av E 6:an som återstår ligger väl i linje med de planer som vi tidigare har sagt. Vi har en invigning nu i juni 2005 vid Kallsås-Småröd. Vi har en byggstart mellan Småröd och Saltkällan i september 2005. Den stora och svåra frågan när det gäller miljöprovningar är vid Tanums Hede, som Rosita Runegrund pekade på. Det är första gången vi ska göra en miljöprovning där vi går igenom ett världsarvsområde. Det är mycket svårt, men vi kommer självklart att hantera även den frågan. Just den frågan ligger på Miljödepartementet.

De arbetsplaner som nu ska upprättas ligger på Näringsdepartementet. Där arbetar vi prioriterat med de frågorna. De miljöprovningar som finns när det gäller tillåtligheten ligger på Miljödepartementet. Vi har en ständig dialog och diskussion mellan departementen. Vi är många om att göra vad vi kan för att hålla ett högt tempo i det fortsatta arbetet.

Anf. 15 LARS TYSKLIND (fp):

Fru talman! Jag vill också understryka det som Åsa Torstensson tog upp, nämligen att det i slutet av svaret nämns att satsningen på E 6:an

från Skåne till svensk-norska gränsen är en väldigt viktig infrastruktur-satsning och att man har byggt ut åtskilliga mil. Till syvende och sist är det de 6,4 återstående milen som vi diskuterar. De andra har vi egentligen inte så mycket synpunkter på mer än att de fungerar bra.

När man ser på E 6:ans utbyggnad i norra Bohuslän har den nått en nivå så att standardskillnaden skapar stora problem. Det är oerhört viktigt att komma vidare tämligen snabbt. Även de utbyggnader som statsrådet tog upp på slutet innebär ganska lång väntetid. Den första sträckan blir klar nu i juni, men sedan är det ett uppehåll på tre år innan nästa öppnar. Köerna på fyrfältsvägarna i Bohuslän under högrafik kommer att bestå. Detta såg vi med all tydlighet nu den första sommarhelgen. Då stod trafiken still på fyrfältsvägarna när bilarna skulle matas in där vägen trycktes ihop. Problemet är alltså närmast akut, samtidigt som vi kan se att detta nu ligger tre år framför oss. I det perspektivet är det naturligtvis väldigt angeläget att man kommer i gång överallt.

Kommunerna i norra Bohuslän har faktiskt ganska stort fog för att vara oroliga över den regionala utvecklingen. Man kan fråga sig hur de ska kunna planera när de får så olika besked hela tiden. De frågar sig hela tiden när vägen kommer, om det blir vägavgifter etcetera. För min hemkommun Strömstad till exempel är det helt avgörande för hela infrastrukturen, infartsvägar och allting, att man vet när detta kommer. Och det gäller inte bara vägar till och från Strömstad utan faktiskt hela utvecklingen i regionen, utbyggnad av näringsliv och så vidare. Jag tycker fortfarande att regeringen är svaret skyldig här.

Jag skulle vilja ställa ytterligare en fråga som jag hoppas att statsrådet kan skapa klarhet kring. I regeringsförklaringen sade statsministern att under det kommande året prioriteras bland annat E 6 norra Bohuslän. Vad innebär det att man är prioriterad, så att säga, och hur påverkar det regeringens arbete med just den frågan?

Som jag tog upp lite grann förut ska vi inte bortse från att regeringen har ett ansvar även för viktiga delar av tillståndprocessen. Naturligtvis ska handläggningen följa alla regelverk som finns, vara rättssäker och så vidare, men det hindrar ju inte att man kan jobba effektivt med frågan. Jag tror att man utan att överdriva kan säga att den politiska viljan och prioriteringen naturligtvis påverkar även det arbetet, det vill säga hur ärendena behandlas. Om statsrådet kunde utveckla även detta lite grann vore jag tacksam.

Anf. 16 ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Det var bra att ministern förtydligade var diskussionen om bompengar på E 6:an kom ifrån. Jag är mycket medveten om att Västsvenska Handelskammaren tog upp den diskussionen. Jag har också stor respekt för Västsvenska Handelskammarens diskussion för att hitta sätt att utveckla infrastruktursatsningar. Dock var den trots allt ganska isolerad i förhållande till de politiska nivåerna i Västra Götaland. Den västsvenska regionen har ju en politiskt styrd organisation med ministerns egna företrädare i majoriteten, och i de sammanhangen har det inte funnits någon diskussion om finansieringen där just norra Bohuslän pekas ut som en enskild del som skulle finansieras speciellt med bompengar.

Prot. 2004/05:121

17 maj

Svar på
interpellationer

Min fråga som jag vill ha svar på är fortfarande: Är det rimligt att plocka ut en isolerad del på några mil av en väg som gränsar till ett annat land från att ha en nationell strategi för hur infrastrukturen ska finansieras? Är det rimligt att plocka ut de mil det handlar om och att lokalbefolkningen ska belastas med ytterligare avgifter och vara de som ska ta ansvar för en E 6:a som varit diskuterad i 35 års tid? Invånarna i norra Bohuslän är ganska trötta på hur man hanterar E 6:an och dess utbyggnad.

Den andra delen är den tunga trafiken. Jag har stor respekt för det. En del av detta handlade om finansieringen av bron och vikten av att den tunga trafiken använde sig av just den nya bron. Jag har full respekt för det. Men ministern har fortfarande inte svarat på hur man kommer att avgiftsbelägga pendlaren som ingår i en arbetsmarknadsregion. I arbetsmarknadsregioner ska vi i vanliga fall prioritera bra pendlingsmöjligheter, men här lägger staten ut nya hinder. I andra sammanhang kan staten och regeringen, med Berit Andnor och så vidare, sitta på möten om gränssamarbete och peka på vikten av att vidta åtgärder för att minska regelhindren längs gränsen, och ett av de kanske största regelhindren är att man avgiftsbelägger både den nya och den gamla bron. Det finns inga andra sätt att passera över Idefjorden än just att använda den nya eller den gamla bron.

Min fråga är alltså: Hur blir det med löftet om lägre avgift för pendlingstrafiken i den arbetsmarknadsregion där norra Bohuslän är en aktiv part för att utveckla näringslivet och stärka denna arbetsmarknadsregion, en utveckling som är bra för båda sidor i den norsk-svenska regionen?

Jag önskar svar på båda de frågorna.

Anf. 17 ROSITA RUNEGRUND (kd):

Fru talman! Ulrica Messing sade att det nu förs täta dialoger mellan Näringsdepartementet och Miljödepartementet. Den förklaringen tycker jag haltar lite grann. Återigen vill jag ta upp hur det har beskrivits hemma i Bohuslän: När medierna försökt få fram fakta – här skulle jag kunna namnge personer på de olika departementen – vet man inte var ärendet ligger. Det är alltså lite förvånande att Ulrica Messing säger att det pågår täta dialoger.

Sedan var det bra att det kom ett klagörande om när idén hade växt fram, det vill säga detta med Västsvenska Handelskammaren. Det handlar inte om år, utan det är månader sedan det här kom på tapeten.

Det tredje jag vill nämna är något som kanske inte har framkommit här i dag. I Västra Götaland har trots allt samtliga partier, både opposition och majoritet, kommit överens om att prioritera E 6:an. Jag tycker inte att regeringen har sett till den prioritering som denna stora region trots allt har gjort.

Sedan svarade inte Ulrica Messing på hur hon såg på näringsutvecklingen och hur den tillgodoses i olika skärgårdskommuner som Tanum och Sotenäs, som har dessa vägar från sina kommuner in till E 6:an. Hur ser hon på näringsutvecklingen i de kommunerna och deras möjligheter med tanke på att man nu har helt andra årtal för när detta ska färdigställas?

Fru talman! Lars Tysklind frågar mig vad det egentligen betyder att man säger att E 6:an är prioriterad. Det betyder dels prioriterad när det gäller handläggningen av de ärenden, överklaganden och prövningar som regeringen måste ta ställning till och arbeta med, dels prioriterad på så sätt att vi är beredda att vika ytterligare pengar för att färdigställa E 6:an.

Det är en verklighet vi också lever upp till. Det visar sig nämligen att delar av den utbyggnad av E 6:an som återstår – långt ifrån alla de mil som berörs men delar – går genom en berggrund eller på ett material som gör att asfalten är dubbelt så dyr per meter att lägga som på vanlig motorväg. Det är svårt att göra någonting åt. Det är också sådant man inte riktigt kan veta när man planerar, men nu får vi vara beredda att prioritera så att vi kan färdigställa vägen. Också i den meningen är den prioriterad.

Det blir mycket dyrare att bygga resterande del av E 6:an än vad vi trodde när vi började projektet, men vi får ta hänsyn till det och prioritera om. Underlaget visar sig nämligen behöva mycket mer av förstärkningar än vad vi anade från början.

Åsa Torstensson tycker att det blir en isolerad del att ta ut avgifter på E 6:an. Jag menar att det beror på hur man formar avgifterna och vem som ska betala dem. Det är också den typen av frågor som utredaren ska svara på: Vad är det för trafik vi tycker att det är rimligt att ta ut avgifter på?

När långtradare passerar från Tyskland genom Sverige får de betala avgifter både i Tyskland och i Norge men inte längs E 6:an. Det är klart att vi då är en port både mot industrin i Norge och mot industrin i Tyskland från Norge. Många sådana avvägningar finns det skäl att titta vidare på, inte minst utifrån det beslut om Eurovinjett som nu tagits av transportministrarna.

Svaret på frågan om detta betyder att det här blir en isolerad del av vägnätet är alltså: Nej, det behöver det inte alls göra. Det handlar om hur man utformar avgifterna och vad man sedan ska använda dem till.

Sedan är avgifter ändå ett sätt att hitta alternativa lösningar. Det brukar ju företrädare för alla tre partier som nu finns representerade här tala väl om. Vi måste på olika sätt hitta PPP-lösningar för att kunna bygga lite snabbare. Avgifter är ju en del av det som används som alternativ finansiering och PPP är en annan del.

När det gäller just Svinesundsbron hölls första debatten i riksdagen om att ta ut avgifter i början av 90-talet. Ända sedan dess har den frågan levt. Nu sitter den svenska och den norska regeringen i slutförhandlingar. Vi är naturligtvis inne på de små detaljerna eftersom invigningen ska äga rum den 10 juni. Innan dess kommer vi också att gå ut och informera gemensamt om vilka regler som ska gälla, vilka möjligheter som gäller för pendling och hur de olika avgifterna ska se ut för personfordon och för tunga fordon.

Vi ser olika på momsfrågor och på skattefrågor i Sverige och i Norge. Det är också anledningen till att vi sitter i slutförhandlingar just när det gäller de skatterättsliga frågorna. Men vi kommer att ge besked till alla som ska åka vägen innan bron öppnas.

Ett kort svar på Rosita Runegrunds fråga är att jag verkligen beklagar om bilden i medierna är att regeringen inte samverkar. Jag satt med mil-

jöministern förra torsdagen, och vi gick igenom en rad gemensamma frågor som gäller klimatmål och transportpolitik, men också just de provningar som nu föreligger. Inte minst gäller de det område som är ett världsarvsområde och som vi känner ett gemensamt ansvar för ska bli riktigt bra eftersom det är första gången vi gör den provningen.

Jag kan inte låta bli att nu också säga, eftersom jag hoppas att det är många som lyssnar, att jag utgår från att GT inte var lika oseriös när man försökte få svar från Miljödepartementets tjänstemän som man var när man sökte mig. Att ringa en kväll till min pressekreterare som inte får tag på mig behöver inte betyda att man inte ringer upp dagen efter för att få nya svar. Men GT skriver dagen efter att jag inte ville svara. Det beklagar jag, för den här frågan är mycket viktigare än att den ska behandlas så.

Om bilden nu är att vi inte samverkar hoppas jag att den här debatten visar att vi verkligen gör det. Vi tar ett gemensamt ansvar för E 6:an.

Anf. 19 LARS TYSKLIND (fp):

Fru talman! Först en liten kommentar till Västsvenska Handelskammarens förslag. Man hade väl kunnat behandla det men jag tycker, som har nämnts tidigare, att den frågeställning som man lägger fram inte alls behöver kopplas till E 6:ans utbyggnad utan den måste vara mer av nationellt övergripande karaktär egentligen.

När det gäller olika typer av finansiering har vi från Folkpartiets sida lyft fram PPP-lösningar. Men att det sedermera skulle finansieras över budgeten har väl varit vår vanligaste ståndpunkt i den frågan.

Jag kan förstå, fru talman, att statsrådet tycker att vi närmast är tjugiga när det gäller frågan om utbyggnaden av E 6:an i norra Bohuslän. Jag har ställt många frågor, Åsa Torstensson har ställt många frågor och många andra har gjort det. Man kan ju fråga sig varför vi är det.

Det beror på att vi känner att tiden liksom rinner ifrån oss gång på gång. Man får en förhoppning, så lever man med den ett tag och sedan kommer det nya ramar och så vidare. Det kan ha sina förklaringar i berggrund och annat, men på något vis är realiteten ändå att vägen inte kommer till. I det sammanhanget är inte ens välvilliga ord en så himmelens stor tröst, även om det naturligtvis är bättre än ett blankt nej.

Vis av erfarenheten känner man en viss misstänksamhet när det gäller vad beskedet egentligen innebär. Därför blir det naturligtvis ett frågande gång på gång också. Man vill ha klarlagt precis vad regeringens avsikter egentligen är och vilken strategi som gäller. Jag ser tydligt att vi har fått ett klart besked att 2010 gäller som något slags slutdatum gentemot Europa. Men sedan ser jag inte riktigt klart hur strategin för att nå dit är utformad.

Sedan kan jag väl säga att det känns som om vägavgiftsfrågan hänger i luften och är ett reellt hot mot en regional utveckling i norra Bohuslän. Jag kan bara hoppas, men jag utgår från att statsrådet tar med sig våra argument i det fortsatta arbetet. Annars kan jag i alla fall för egen del lova att jag kommer att återkomma i frågan.

Anf. 20 ÅSA TORSTENSSON (c):

Fru talman! Jag skulle också vilja börja med det som Lars kom in på. Bompengar eller vägavgifter måste ändå vara en nationell fråga och inte

återigen en isolerad företeelse för några mil in i Bohuslän, om vi nu pratar om tung trafik. Det byggs många vägar runtom i landet. Det är några mil i norra Bohuslän som är utpekade.

Den misstanke som jag har hört några uttrycka till mig är att norra Bohuslän är utpekad därför att det bara är norrmän som åker på E 6:an, och de är ju vana vid att betala bompeng. Där är den isolerade orsaken. Jag skulle uppskatta om jag fick en kommentar av statsrådet som dementerade det påståendet.

Den andra delen gäller återigen pendlingsavgiften. Där tolkar jag ministern positivt, för jag hör också engagemanget från ministern i E 6-frågan. Vi kan räkna med att om några veckor, när vi med glädje är med vid invigningen av nya Svinesundsbron, kan vi också lämna besked till de kommuninvånare som vi möter att de kommer att ha en avgift som är betydligt närmare 10 kr än 20 kr, precis det som herr Rosengren sade vid de tillfällen band klipptes och spadtag togs upp vid norska gränsen.

Jag skulle uppskatta om jag fick en bekräftelse på dessa två tolkningar som jag gjorde av ministerns uttalande.

Tack för den här debatten! Om några veckor är vi alla, som sagt var, med och inviger en viktig del av E 6:an och sambandet med Norge. Jag tror att vi trots denna invigning kommer att mötas i fler debatter.

Anf. 21 Statsrådet ULRICA MESSING (s):

Fru talman! Det hoppas jag också. Lars Tysklind sade att han kanske var tjugig. Absolut inte. Jag tror inte att det finns så många politiska områden som engagerar människor så mycket som just infrastrukturen, både som enskilda personer och som politiker eller som företagare. Det är därför att vi faktiskt är beroende av den för att kunna utveckla våra egna liv, men också för att kunna skapa förutsättningar för tillväxt och utveckling på de platser där vi bor. Det är klart att varje väg, varje järnväg och varje flygplats både berör och upprör. Så ska det också vara.

Nu händer väldigt mycket runt E 6. Vi gör två byggstarter på delsträckor i år, vi gör två färdigställanden på delsträckor i år och vi har tre tillåtlighetsprövningar av olika delsträckor som ligger på Miljödepartementet. Vi tar ett gemensamt ansvar för att handläggningstiden av dem ska vara så kort som möjligt och att vi nu fullföljer det tempo i vilket vi också har prioriterat pengar.

Jag utesluter inte att vi måste göra ytterligare omprioriteringar i ramarna just därför att delar av den här utbyggnaden blir mycket dyrare än vi visste, beroende på underlaget. Men då är vi också beredda att ta ansvar för det så att färdigställandet verkligen kommer. Den här delen av E 6:an är en viktig del, och tillsammans med den invigning vi nu har framför oss av Svinesundsbron skapar den nya förutsättningar för handel och för utveckling. Det är naturligtvis en utveckling som vi ska bejaka.

Sedan avhåller jag mig från att kommentera Björn Rosengrens löften. Det var ett tag sedan jag jagades av dem. Men jag känner att jag står för mina egna löften, och jag hoppas att vi gemensamt ska se till att de boende inte blir besvikna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2004/05:121

17 maj

Svar på
interpellationer

**7 § Svar på interpellation 2004/05:528 om den svenska livsmedels-
produktionens konkurrenskraft**

Anf. 22 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Staffan Danielsson har frågat mig hur jag ser på de olika rapporterna om det svenska jordbrukets bristande konkurrenskraft och den hotbild de så entydigt visar, om jag delar bedömningen att situationen är så allvarlig att det erfordras extraordinära insatser mellan alla berörda för att skyndsamt minska byråkrati och kostnader i alla led, vilka åtgärder jag avser att vidta för att tillsätta en grupp eller kommission som med stort mandat skyndsamt kan genomföra och föreslå förbättringsåtgärder för den svenska livsmedelsproduktionens konkurrenskraft i både kort- och långsiktiga avseenden och slutligen vilka åtgärder i övrigt jag avser att vidta för att stärka den svenska livsmedelsproduktionens konkurrenskraft.

Jag delar Staffan Danielsson uppfattning att svenskt jordbruk står inför stora utmaningar. Den senaste tidens rapporter, som Staffan Danielsson refererar till, visar att det svenska jordbruket i förhållande till exempelvis jordbruket i Danmark har högre kostnader.

Rapporterna visar att det finns mycket att göra för att förbättra lönsamheten på den egna gården. De individuella företagens prestationer och kompetens har mycket stor betydelse för företagens lönsamhet. Det är många faktorer som måste beaktas. På kostnadssidan är det framför allt kostnader för insatsmedel, foder och byggnationer som är betydande. Särskilt foder utgör en stor kostnad som dessutom varierar med den internationella konjunkturen.

En av regeringens ambitioner är att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft. Som ett led i detta har regeringen beslutat att dieselskatten ska mer än halveras för de svenska jordbrukarna. Redan i dag har dessutom jordbrukarna nedsatta skattenivåer för eldningsolja och el och fordonsskattebefrielse för jordbrukstraktorer på den egna gården. En betydelsefull faktor för lönsamheten i svenska företag är också regeringens arbete för sunda statsfinanser som bland annat håller räntorna på en låg nivå.

Regelverken fyller sina respektive syften men det finns alltid möjligheter till förbättringar. Det pågår därför ett förenklingsarbete både inom Regeringskansliet och på de myndigheter som berör jordbruksföretagen. Detta arbete är angeläget och behöver intensifieras.

På djurskyddsområdet har Sverige i dag strängare djurskyddsregler än de minimikrav som ställs genom EU:s lagstiftning. Av såväl djurskydds- som konkurrensskäl är därför frågan om en höjd djurskyddsstandard i andra länder viktig. Sverige verkar därför aktivt för en sådan utveckling. I den allmänna debatten om jordbrukets kostnader anser jag dock att kostnaderna för djurskydd har givits för stor tyngd och att man ej beaktat de positiva effekterna som vissa djurskyddskrav medför. Det finns som jag nämnt tidigare andra faktorer som i högre grad påverkar kostnaderna negativt som till exempel bygg- och foderkostnader.

Staffan Danielsson har en pessimistisk syn vad gäller jordbruksföretagarnas förmåga och möjligheter att få ut mervärdena som en hållbar produktion ger upphov till. Jag har en större tilltro till jordbrukarnas

möjligheter att få ut ett tillräckligt pris till exempel genom förädling och innovativa lösningar. Regeringen är också beredd att medverka till detta.

Svenskt jordbruk befinner sig i dag i ett viktigt skede där många jordbrukare funderar över framtida produktionsval. Jordbruksreformen innebär större möjligheter för jordbrukaren att styra sin produktion mot det som konsumenterna efterfrågar genom att stöden till stor del inte förutsätter en viss produktionsinriktning. Detta kommer att få effekter på den svenska livsmedelsproduktionen.

Jag vill avslutningsvis stryka under att regeringen tar de problem som den genomförda jordbruksreformen ger för många svenska jordbrukare på största allvar. Regeringen följer därför utvecklingen mycket noga för att ha ett gediget underlag för att fortsatt kunna stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft.

Anf. 23 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Jag har skrivit en mycket allvarlig interpellation om att det svenska jordbruket befinner sig i ett krisläge med mycket låg lönsamhet och med svag konkurrenskraft. Jag har sammanställt rader av rapporter som ger en entydig bild av detta och av stagnerande eller minskande produktion samtidigt som matimporten ökar kraftigt.

Jordbruksministern, är livsmedelsproduktionen i ett krisläge eller inte? Det är viktigt med tanke på om vi ska agera eller inte. Uppenbarligen anser inte jordbruksministern att vi ska göra det.

Vi har i Sverige en matproduktion med miljö- och djurskyddskrav i världsklass som fortfarande betyder mycket för bnp och sysselsättning och för landets öppna landskap och ekologiska kretslopp. En gradvis exodus av denna livsmedelsproduktion och livsmedelsindustri skulle få allvarliga effekter för både landets ekonomi och ekologi. Enligt min uppfattning måste detta motverkas till det yttersta genom samlade och gemensamma ansträngningar från både näring och samhälle, inriktade på att sänka kostnadsläget i alla led, från bonden till de statliga regelverken och skatterna.

Jordbruksministerns svar är som vanligt vagt och undflyende. Visst står jordbruket inför stora utmaningar, men ni får fixa det själva genom att bli bättre företagare, säger hon.

Staten har ju sänkt dieselskatten och gjort sitt, säger jordbruksministern. Ja visst, den effektiva dieselskatten är i dag 165 öre per liter i Sverige, den är 30 öre per liter i Danmark och 65 öre per liter i Finland. Det finns alltså saker kvar att göra. Och den betungande handelsgödselskatten finns bara i Sverige.

Vi vill förenkla, säger jordbruksministern. Samtidigt händer mycket lite, och inga nya grepp tas.

Vi vet att regeringen vill driva minknäringen ur landet. Hälften av alla storhushållsägg och äggprodukter kommer i dag från utländska burägg där hönsen har det sämre än i de i dag förbjudna svenska burarna. Importen av thailändska kycklingar som lever under helt andra förhållanden än de svenska ökar mycket kraftigt. Även nötkötts- och grisköttsproduktionen stagnerar och tappar marknad. Det är verkligheten, jordbruksministern.

Jordbruksministern vill trots att den svenska livsmedelsproduktionen gradvis nu flyttar utomlands behålla alla dagens djurskyddsregler som

tillkom innanför våra dåtida regleringar och tullmurar. Min slutsats är i stället att Sverige på en fri och konkurrensutsatt marknad visst ska ligga i miljö- och djurskyddståten, men inte före, i varje fall inte om resultatet blir utflyttning, nedläggning och utarmning av den svenska livsmedelsindustrin. Då har vi ju platt intet vunnit utan bara förlorat, och då har våra höga ambitioner helt motverkat allt det som de var tänkta att gynna. I så fall är i realiteten Sveriges politik skenhelig och kännetecknad av dubbelmoral och hyckleri.

Samtidigt som ministern välkomnar lågprisimport och lågpriskedjor har hon mage att uppmana livsmedelsindustrin i Sverige att höja sina konsumentpriser och få ut högre mervärden. Det har man arbetat med i decennier, och vi vet i dag att det finns vissa men begränsade mervärden. Men att tro på stora generella merprisklipp är i dagsläget orealistiskt, och det är en billig debatteknik för att blanda bort korten om kostnadsbilden.

Jag ställde fyra frågor till jordbruksministern. Uppenbarligen delar regeringen och ministern inte uppfattningen att jordbrukets läge är mycket allvarligt och att jordbruket är i kris. Det anser jag är en felbedömning. Därför vill jordbruksministern inte heller vidta extraordinära insatser för att skyndsamt minska byråkrati och kostnader i alla led och inte heller tillsätta, på mitt förslag, en kommission från stat och näring med ett extraordinärt mandat i dessa avseenden. Centern har framfört dessa förslag i sina motioner, och de är därför väl kända.

Höj i stället priserna, uppmanar jordbruksministern. Jag menar att vi måste få ned kostnaderna i det svenska jordbruket för att öka konkurrenskraften, vilket är helt nödvändigt. Det är den stora utmaningen just nu, annars kan det barka åt helsike, tror jag.

Anf. 24 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! När jag för ungefär en månad sedan sprang på Staffan Danielsson var han som vanligt starkt engagerad och fullt upptagen med viktiga frågor. Han sade: Nu har jag skrivit en jätte viktig interpellation som du måste vara med och debattera.

När jag nu har läst hans interpellation och sett innehållet blir jag djupt imponerad därför att den förmedlar ett stort allvar och mycket väl underbyggd oro.

Jag delar Staffan Danielssons oro för utvecklingen inom svenskt jordbruk.

I förhållande till Staffan Danielssons mycket seriösa och väl underbyggda fråga är svaret en stor besvikelse. Det är välment tal och fromma förhoppningar, som jag ser det. Staffan Danielsson är pessimistiskt lagd, får vi reda på, och det är de enskilda företagens prestationer som är avgörande. Krav och kostnader från stat och kommun har mycket mindre betydelse. Och ifall det har betydelse är det inte så mycket att göra åt.

Staffan Danielsson bjöd inte in till en studiecirkel i positivt tänkande, utan han bjöd in till ett seriöst samtal om en livsviktig närings framtidsutsikter, och han får ett högtidstal till svar.

Frågan om att dieseln i Sverige är 1:35 kr dyrare än i Danmark och 1 kr dyrare än i Finland tas inte på allvar, inte heller att det ställs tuffare krav i stort på svenska bönder än omgivningen när det gäller grisköttsproduktion, kycklingproduktion, nötköttsproduktion, äggproduktion, mjölkproduktion, byggkostnader, ytkrav, tvärvillkor och djuromsorg. Det

visar åtminstone mycket av jämförande studier och *benchmarking*. I dag har vi hört om bristen på betande djur. Landskapet växer igen, och man är tvungen att inom näringen bedriva något slags datastyrd förmedlingsverksamhet för att klara av detta.

Ministern avslutar sitt svar med att säga att regeringen följer utvecklingen för att ha ett gediget underlag för att kunna stärka jordbrukets konkurrenskraft.

Vad mer av underlag behövs? Hur länge ska vi vänta?

Jordbrukarna, Staffan Danielsson och jag vill ha höga krav när det gäller miljö och djuromsorg – mervärden som delvis, som Staffan har påpekat, kan och ska tas ut på marknaden och som ska göras. Men det är också ett samhällsintresse, ett medborgarintresse, värt att stödja från det allmänna i större utsträckning än vad nuvarande regering förmår. Varför inte tillsätta en konkurrenskraftskommission, som Staffan Danielsson föreslår och som ligger väldigt nära den typ av konsekvensanalysgrupper och sådant som vi kristdemokrater har föreslagit just för att uppmärksamma och snabbt vidta åtgärder för den livsviktiga näring som vår jordbrukssektor är?

Anf. 25 CECILIA WIDEGREN (m):

Fru talman! Tack, Staffan Danielsson, för en väldigt välgenomarbetad, välskriven och, som Sven Gunnar Persson säger, mycket allvarsam interpellation. Den visar inte minst på den tyngd som frågan har men också på vikten av att faktiskt både se det här i ett långsiktigare perspektiv och orka ta helheten när det gäller den gröna sektorn.

Det är jättetacksamt att jordbruksministern här i dag är villig att diskutera detta allvarliga ämne med oss. Det är väldigt bra. Jag är mycket förvånad över att man ändå inte har lagt ned mera kraft och tid när det gäller Staffan Danielssons arbete med att arbeta fram det här materialet. Jag måste säga att man kanske hade förväntat sig ett mera välgenomarbetat svar med tanke på det underlag som nu finns här. Bilden är ju väldigt tydlig, precis som mina kolleger har sagt: Det är i dag kris inom den gröna sektorn, något som framför allt bygger på en negativ konkurrenskraft visavi dem som vi varje dag har att hantera.

Det är förvånansvärt att man utifrån det underlag och de siffror som Staffan Danielsson presenterar inte mera konkret och tydligt när man talar om åtgärder också *levererar* de åtgärderna för näringen.

Vi som i dag är engagerade i den här sektorn vet att vi står inför ett generationsgap. Det är inte så säkert att vi framöver kommer att ha så väldigt mycket av svenskproducerad mat därför att det i dag råder brist på unga människor som under nu rådande förutsättningar är villiga att ge sig in på området, att arbeta på området.

Jag skulle därför vilja lägga en fråga till Staffan Danielssons många frågor, och det är en allmänpolitisk fråga till jordbruksministern om hur hon ser på sektorn: Är det här en sektor som kan generera jobb i Sverige, som kan generera svensk mat i framtiden och där man anses vara företagare?

Om man anses vara företagare är det väldigt viktigt att då ges lika konkurrensvillkor så att man kan vara företagare fullt ut. Vi moderater och den borgerliga alliansen är överens om att det är företagare vi här talar om. Vi är väldigt oroliga för de 1,4 miljoner människor som i dag

inte har gått till ett ordinarie arbete, och vi tycker inte att den här sektorn ska lägga till ännu fler som i dag skulle kunna bli arbetslösa därför att vi inte kan hantera konkurrensvillkoren.

Det får inte heller bli så att det här blir ytterligare ett i raden av jobb som flyttar utomlands. Det är vi inte villiga att leverera till. Men om regeringen inte levererar åtgärder lär konkurrenskraften leda till att så blir fallet. Då är det inte bara 1,4 miljoner människor i arbetsför ålder som står utanför ett jobb utan ännu fler. Ett antal av dem kommer att komma från den gröna sektorn. Det är vad min första fråga till jordbruksministern gäller.

Min andra fråga till jordbruksministern är en av de frågor som ligger i detta med konkurrenskraft, nämligen de nationella subventioner som till exempel vårt grannland Finland har till ett antal områden inom sektorn. Vad gör jordbruksministern och vad har jordbruksministern gjort för att i det här konkreta fallet påverka de nationella subventioner som Finland låter den gröna sektorn få och som ännu en gång bidrar till ännu orimligare konkurrensvillkor för våra svenska matproducenter?

Anf. 26 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Ja, jag tycker att man ska vara väldigt försiktig när man tar ordet "krisläge" i sin mun, för krisläge är någonting väldigt allvarligt. Jag vill påminna om att det vi nu talar om är en reform som vi genomförde den 1 januari 2005 – en reform som jag menar är nödvändig för att vi ska få en tilltro till EU:s jordbrukspolitik bland konsumenter och skattebetalare och som är nödvändig för att vi ska kunna lyckas i de världshandelsförhandlingar som förestår och där vi hoppas på resultat i december i år.

Reformen innebär utmaningar. Det sade jag i mitt svar, och det står jag för. Därför gjorde vi på förhand omfattande analyser. Alla partier hade tillfälle att delta. Vid genomförandet har vi vidtagit åtgärder för att sänka kostnadsläget. Jag räknade upp dem i mitt svar. Det finns fler åtgärder, men jag tänker inte här uppta tiden med att rabbla upp dem.

Vi har en mycket aktiv uppföljning av reformen. Några av de rapporter som Staffan Danielsson här redovisar är just ett led i den aktiva uppföljningen. Vi har ett samarbete med LRF och har haft ett seminarium där vi har tittat på kostnaderna, så kallad *benchmarking*, för att jämföra oss med andra länder. Vi går nu vidare med ett paket för så kallade LBU-åtgärder. Det här är ett bra grepp för att vi ska ha ett bra underlag för att vidta åtgärder.

Staffan Danielsson har skrivit en väldigt lång interpellation, och den innehåller väldigt mycket. Staffan Danielsson lade också till detta med strukturförändring inom detaljhandeln. Det tycker jag var ett intressant besked från Centerpartiet. Staffan Danielsson har tänkt sig att svenska konsumenter ska betala mer på grund av dålig konkurrens. Det tycker jag är ett bra besked till de svenska konsumenterna.

Jag håller med om att vi ska samarbeta och om att vi ska ha samlade insatser för att hålla hårt i den här reformen och se till att svenskt jordbruk får bästa möjliga konkurrenskraft. Och jag är väldigt glad när jag kan konstatera att näringen själv har tagit, och för närvarande tar, ett stort ansvar. Det finns många positiva insatser som visar att näringen ser möjligheter att både sänka kostnader och öka intäkter.

Jag tycker att Lantmännens nye vd på årsstämman förra veckan gav tydliga besked. Det handlar om ett öppnare, flexiblere och mera marknadsanpassat företag. Man ska satsa på utsäde, konsumentprodukter, modern färdig mat i detaljistbutiker och nya produkter. Det handlar inte bara om att producera mat utan också om att i framtiden producera energi.

Detta med betesförmedling, Sven Gunnar Persson, tycker jag inte att man ska förlöjliga. Jag tycker i stället att det var ett väldigt bra initiativ för att bidra till ett nytt tänkande när vi genomför reformen – ett samarbete mellan LRF och Jordbruksverket.

När det gäller Finland, Cecilia Widegren, kan jag säga att jag har varit mycket engagerad i den frågan. Jag har också haft kontakter med kommissionen och markerat att Sverige inte accepterar den här typen av statsstöd. Det här är ju ett temporärt stöd, ett stöd som trappas ned och som åter provas år 2007. Sverige markerar tydligt att vi menar att det här inte är förenligt med EU:s regelverk och att det måste avvecklas.

Anf. 27 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Man ska vara försiktig med att använda ordet "krisläge", sade jordbruksministern, för det är ett väldigt allvarligt ord. Ja, så är det, men det var just det ordet som Sveriges statsminister använde förra veckan hos Skogs- och lantbruksakademien. Det gläder mig. Jag tror att Göran Persson följer det här området med intresse och har viss kunskap på det. Han ser att jordbruket befinner sig i ett krisläge, men det gör inte landets jordbruksminister. Jag tycker att det bör finnas ett bättre samband där och hoppas att jordbruksministern tar intryck av statsministern i frågan. Det är ju just när man inser lägets allvar som behovet av åtgärder mycket snabbt blir så tvingande som jag menar är fallet.

Reformen är rätt färsk. Ja, den är färsk, men det går snabbt nuförtiden, jordbruksministern. 8 000 hästgårdar har nu ansökt om stöd som de inte behöver och som tas från livsmedelsproduktionen. Det är en del i varför det har blivit tufft för livsmedelsindustrin och livsmedelsproduktionen, som jag diskuterar just nu.

Näringsen tar själv ett stort ansvar, säger jordbruksministern, och ser möjligheter. Ja, det måste man ju göra. I alla lägen finns det möjligheter, men jag tycker att näringsen är alltför försiktig med att måla ut lägets allvar. Det kanske är det bästa försvaret till att jordbruksministern inte känner trycket på sig att agera.

Lantmännens vd är förskräckt över den svenska livsmedelsproduktionens kostnadsbörda, som man har tagit på sig och som belastar den. Livsmedelsindustrins vd Agneta Dreber befarar en stark utflyttning av jobb. Se signalerna, jordbruksministern, agera! Jag ska ge några fakta till kring interpellationen, en sammanställning av kända fakta.

LRF:s konsultrapport visar att jordbrukets produktionskostnader sedan 1995 ökat med 20 %, medan produktpriserna sjunkit med ca 15 % – ett negativt gap på hela 35 %. Detta gap ökar snabbare i Sverige än i övriga EU. Statens livsmedelsekonomiska institut redovisar att den svenska köttkonsumtionens marknadsandel sedan 1995 minskat från 80 till 62 % för nötkött, från 91 till 81 % för griskött och från 96 till 75 % för fågel. I en listning över EU-ländernas komparativa fördelar på marknaden år 2003 hamnar Sverige näst sist. Institutet menar att Sverige blir

allt mindre konkurrenskraftigt på produktionen av griskött, nötkött och fjäderfäkött. LRF:s *benchmarking* av det svenska jordbrukets kostnader visar att det svenska kostnadsläget är högt jämfört med andra nordeuropeiska länder, en mycket begränsad målgrupp. Det visar sig att det kostar 15 % mera att producera griskött och 11 % mera att producera kyckling i Sverige än i det näst dyraste landet. Byggkostnaderna för grisproduktionen var 34 % högre i Sverige än i det billigaste landet, inom kycklingproduktionen 39 % högre och inom äggproduktionen mer än 100 % högre.

Vi måste få ned kostnaderna. Jag tror att det är det absolut viktigaste nu. Samhället måste genom stat, myndigheter och kommuner tillsammans med näringen se över befintliga regelverk i syfte att förenkla och minska krångel, byråkrati och kostnader. Det behövs en kommission för konkurrenskraft och för att sänka kostnaderna. Jag tror att det skulle behövas i hela det svenska näringslivet. Företag flyttar ut, branscher flyttar ut. Vi måste hejda detta. Låt oss börja med livsmedelssektorn, där läget är akut. Det finns en massa exempel på kostnader.

Livsmedelsindustrins besiktningsveterinärer är säkert flest i världen, och nu ska taxorna höjas. Det har vi inte råd med. Om Sverige till slut står med världens dyraste regelverk, det bästa, och med den bästa och dyraste kontrollapparaten för livsmedelsproduktionen och industrin flyttar utomlands, vad vann vi då vad gäller djurvelfärden i världen och svensk produktion, jobb, miljö och resurshushållning? Agera, jordbruksministern! Läget är allvarligt.

Anf. 28 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Fru talman! Jag förlöjlidade, jordbruksministern, absolut inte betesförmedlingsidén. Jag bara pekade på den som en nödfallsåtgärd, för det råder brist på betesdjur i Sverige bland annat till följd av jordbruksreformen.

Staffan Danielsson har ett mycket gediget underlag i sin interpellation. Han pekar på, om jag räknat rätt, nio olika rapporter om den utsatta situationen för den svenska livsmedelsproduktionen. Jordbruksministern vill samla på sig mer material för att kunna stärka konkurrenskraften. Vad behövs?

Staffan Danielsson ger också exempel från Östergötland och om situationen där. Efter att ha haft kontakt med jordbrukare hemmavid senast nu på morgonen skulle jag kunna ge massor med exempel från Örebroregionen, inte minst vad gäller spannmålsproduktionen, som är mycket alarmerande. Men nu kommer jordbruksministern att arbeta för ett minkförbud som innebär att kycklingproducenterna, i stället för att kunna sälja sitt slaktavfall, kommer att få betala för att bli av med det. Jordbruksministern kommer att arbeta hårt för en sockerreform som innebär tydligt minskade inkomster för många jordbrukare.

Vilket underlag krävs ytterligare? Hur många ytterligare ska tvingas att sluta för att jordbruksministern ska vidta några åtgärder? Om hon inte vill tillsätta en konkurrenskraftskommission, vilka andra åtgärder vill hon då vidta för att bidra till att stärka konkurrenskraften? Hon hänvisar till att hon är glad för att näringen tar ett stort ansvar. Ja, självklart gör den det. Jag önskar att jordbruksministern kunde ta ett lika stort ansvar för att stärka den svenska livsmedelsproduktionens konkurrenskraft.

Anf. 29 CECILIA WIDEGREN (m):

Fru talman! När man lyssnar på jordbruksministern får man en känsla av att hon är rätt nöjd, till och med stolt, eller hur ni nu uttrycker er. Den känslan delar inte vi. Men det underlag som finns här så klokt presenterat och de seminarier som jordbruksministern säkert har deltagit i tillsammans med näringen ger henne underlag för någonting helt annat. Då undrar man hur hon kan komma och säga: Jag jobbar och sliter.

Det är inte tillräckligt. Det handlar om en negativ konkurrenskraft, en sänkning mellan 25 och 35 % beroende på vilka rapporter man grundar sig på och vilket underlag man använder. Hur kan man i det läget komma och säga: Det rullar på, det är rätt så bra? Det är då man blir rejält oroad. Då kan vi stå här som politiker och kasta det hela fram och tillbaka. Men det här är ändå vad olika rapporter har kommit fram till. Vi har inte pratat om en rapport, vi har pratat om flera olika rapporter som talar om den negativa konkurrenskraften. Då blir man lite fundersam, inte minst när vi också jämför oss med våra närmaste grannar – finnar och danskar som vi har i vårt nära område. Det är likadant när vi börjar jämföra oss med det nya Europa. Det är en helt ny marknad som kommer att öppnas för oss, och i det läget kommer siffrorna att se helt annorlunda ut. Den dagen är ännu mer oroväckande. Ska vi invänta ännu fler tydliga rapporter och olika underlag för att hantera detta?

Nej, min fråga kvarstår: Ska svenska jordbrukare anses vara företagare får man också ge dem rimliga konkurrensvillkor för att klara av det. Då krävs tydliga åtgärder. Vi uppvakts i miljö- och jordbruksutskottet, näringen hör av sig, och alla talar om att någonting måste göras. Jordbruksministern har den här informationen. Snälla, gör någonting för den gröna sektorn! Låt jordbrukarna vara företagare i morgon, för det har de inte fått lov att vara i dag.

Anf. 30 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Jag är stolt men inte nöjd, Cecilia Widegren. Jag har sagt i mitt svar att jag är mycket medveten om utmaningen för det svenska jordbruket. Jag är mycket medveten om att kostnadsläget i många avseenden är för högt. Det är bakgrunden till de åtgärder som regeringen har vidtagit och också till de åtgärder som vidtas för närvarande.

Man måste vara beredd att erkänna, om man menar att jordbrukarna ska få vara företagare, att det är mycket som ligger på jordbrukets eget bord. Det handlar om att det i dag är stora skillnader i lönsamhet mellan olika jordbruksföretag beroende på hur man är som företagare, beroende på vilken produktionsinriktning man har, beroende på var i landet man verkar. Det måste man erkänna. Det finns möjligheter för jordbrukarna själva, men det handlar om en rollfördelning. Staten har ett uppdrag också. Staten antar den utmaningen. Vi har redan vidtagit ett antal åtgärder för att underlätta för jordbruket när det gäller att få ned kostnader och förenkla regler. Det lades ett förslag på riksdagens bord i december. Vi har vidtagit vissa åtgärder inom departementet i en särskild grupp som arbetar med de här frågorna, och jag har sagt att jag är beredd att gå vidare för att underlätta, sänka kostnader och avgifter, se till att våra myndigheter på regeringens uppdrag arbetar med de här frågorna så att vi underlättar för jordbruket.

Prot. 2004/05:121

17 maj

Svar på
interpellationer

Jag är mycket medveten om de här rapporterna, Staffan Danielsson. Regeringen har beställt vissa av dessa rapporter, och vi jobbar också tillsammans med jordbrukets organisation LRF för att få fram ytterligare underlag. Vi hade ett seminarium under våren om kostnadsläget, och vi går vidare med ett seminarium till hösten om intäkter. Det handlar inte bara om att sänka kostnader, utan det handlar också om att få en bättre intäktsbild, att få mera betalt för sina produkter. Där kommer staten att vidta åtgärder för att förmedla mervärdet med svenskt jordbruk. Vi arbetar med de nationella kuvert som är en del i jordbruksreformen.

Vi satsar mycket pengar på forskning och innovation, vilket är viktigt för svensk livsmedelsproduktion. Jag är glad över att svenska konsumenter äter mer jordbruksprodukter och framför allt mer kött – nötkött och fågel. Det påverkar givetvis också importsiffrorna.

Jag jobbar naturligtvis för att det ska bli en expansion av den svenska köttproduktionen, men det svenska jordbruket har inte kunnat leverera det som svenska konsumenter har efterfrågat när det gäller volymer.

Exportfrämjande är ytterligare ett område där regeringen gör insatser.

Staffan Danielsson efterfrågade den här gruppen som förefaller få stöd av alliansen. Vi har instrumenten för att hantera dessa frågeställningar, och vi har ett mycket ambitiöst uppföljningsarbete. Jordbruksverket lämnar täta rapporter till regeringen för att vi ska kunna följa de effekter som reformen har.

Vi har ett samarbete med branschen, med LRF. Vi har årliga möten med livsmedelsindustrierna. Vi har en kontaktgrupp med företagare som arbetar med dessa frågor. Vi har också en parlamentarisk kommitté som arbetar med miljö- och landsbygdsutvecklingen som också är viktig i sammanhanget.

Anf. 31 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Jordbruksministern är säkert en mycket duktig tjänsteman och en trevlig person. Ni jobbar på. Ni har seminarier med LRF och gör det ena och det andra. Ni är medvetna om rapporter. Det klarar sig nog.

Det jag saknar är engagemang och insikt. Det som skiljer oss åt är verklighetsbilden. De rapporter och den verklighet som finns ger en fullständigt entydig bild: Det är en ko på isen. Produktionen stagnerar eller minskar.

Importen ökar. I Thailand, Brasilien och på andra håll i Europa har djuren det mycket sämre. Men det är dessa produkter som stoppas i svenska konsumenters munnar. Efterfrågan på våra fina produkter från det svenska jordbruket minskar. Det får förödande effekter för sambandet mellan ekologi och kretslopp och för produktionen.

Det är dubbelmoral och hyckleri om vi sätter upp regelverk om skydd för de djur som produceras i Sverige samtidigt som vi köper in mer och mer djur från andra länder där de har det mycket värre. Blir det effekten har vi svikit allihop.

Ministerns bästa försvar är näringens egen räddhåga för att klä den kolsvarta hotbilden i ord. Det gör man av rädsla för att ännu färre ska våga trotsa dåliga investeringskalkyler och satsa stora riskpengar. Det är förståeligt, men jag hoppas att näringen kommer att bli tydligare om dagens mycket hårda verklighet, det tror jag är en nödvändighet.

Jag vill sluta med att säga: Titta på rapporterna, jordbruksministern! Prata med bönder över hela Sverige! Se att läget är allvarligt! Menar vi allvar med att vi vill ha ett svenskt jordbruk med djur som mår bra och med liten påverkan på miljön måste vi göra något. Just nu hotas denna verklighet.

Prot. 2004/05:121
17 maj

*Svar på
interpellationer*

Anf. 32 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s):

Fru talman! Det är en helt felaktig bild av att vi inte gör något. Det jag försöker berätta om är att det finns en rad aktiviteter där vi, för att diskutera vilka åtgärder som behöver vidtas, sitter tillsammans med dem som bäst vet hur förhållandena är, alltså med lantbrukets egen organisation och med lantbrukare av kött och blod. Konkret genomförs nu ett antal förändringar av regelverket.

Jag vill avsluta med att säga att vi är medvetna om att jordbruksreformen ökar konkurrensen. Det innebär att vi måste se över vår produktion. Precis som LRF tror jag på en grön tillväxt som för Sverige framåt. Men utifrån de rapporter som vi får – som vi ska ta på allvar – måste vi också vara beredda att tänka på ett nytt sätt och se möjligheterna.

Vi ska ha en livsmedelsproduktion i Sverige. Men vi kommer också att få möjligheter att producera annat inom ramen för den gröna näringen. Det kan vara fibrer, energi, olika typer av ekosystemtjänster och sådant som har betydelse för rekreation och hälsa. Här finns möjligheter.

Jag tar dessa rapporter på stort allvar, och jag kommer att jobba hårt för att den gröna näringen ska ha stor betydelse i den svenska ekonomin framöver.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2004/05:519 om Svenska spetsars verksamhet

Anf. 33 Statsrådet LENA HALLENGREN (s):

Fru talman! Yvonne Andersson har frågat utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky om hur han avser att säkra utbildningar inom hantverksyrkena generellt och Svenska spetsar speciellt. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska besvara interpellationen.

Jag vill inledningsvis påpeka att utbildningar inom olika hantverksyrken ingår i utbildningssystemet från gymnasie- till högskolenivå och erbjuds även av enskilda utbildningsanordnare. För att förbättra förutsättningarna för bland annat hantverksutbildningar på gymnasial nivå föreslås i propositionen *Kunskap och kvalitet – elva steg för utvecklingen av gymnasieskolan* (prop.2003/04:140) en gymnasial lärlingsutbildning som ett alternativ inom samtliga yrkesinriktade program. En försöksverksamhet pågår med lärlingsutbildning för vuxna till vissa hantverksyrken.

Vad gäller utbildningar inom området knypplad spets finns ett stort men också splittrat utbud av utbildningar med inslag av knyppling vilka har statligt stöd. De anordnas av folkhögskolor, studieförbund och högskolor och förekommer också som kompletterande utbildning. Lärarytbildningarna för textil slöjd vid Uppsala, Linköpings, Göteborgs och

Umeå universitet innehåller detta utbildningsmoment och det förekommer även fristående kurser inom området.

Bland utbildningarna utanför högskolan finns Handarbetets Vänner, som dels ger knyppekurser om 120 timmar, dels en tvåårig ledarutbildning som främst riktar sig till blivande hemslöjdskonsulenter. Dessa utbildningar bedrivs som kompletterande utbildning och får statliga bidrag. Föreningen Svenska spetsar driver i samarbete med Vadstena folkhögskola nybörjar- och fortsättningskurser på flera nivåer, en verksamhet som utvecklats framgångsrikt. Det stora antalet anordnare på skilda nivåer talar för att betydande effektivitetsvinster skulle kunna uppnås genom samverkan och omfördelning.

Av de sammanlagt 48 länslemslöjdskonsulenter i landet har hälften knyppekompens och en av de fem rikskonsulenterna är spetskonsulent. Denna verksamhet finansieras helt eller delvis med statsbidrag. Vidare finns det 15 lokala eller regionala knyppeföreningar runtom i landet.

Avslutningsvis vill jag framhålla att det är mycket positivt med det intresse som visas från de ideella organisationerna inom området och att det också ger utslag bland annat i verksamheten vid Föreningen Svenska spetsar. Det bådär gott inför framtiden. Arbetsmarknaden inom området är emellertid mycket begränsad. Behovet av utbildning till bland annat spetskonsulent inom området knyppling bör därför kunna säkerställas inom ramen för de samlade möjligheter till statligt stöd som erbjuds i dag.

Anf. 34 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! Tack för svaret, men jag är inte nöjd med det. Jag tror att vi pratar förbi varandra, ministern och jag.

Allt som har tagits upp i svaret vet jag redan. Det framgår också väldigt tydligt både i Sufo från 1996 och i Sufo 2 som kom nu att det finns ett behov av att någon vågar gå i täten för att utveckla kompetensen.

Det som statsrådet tar upp är en förfärligt liten del. Den är så liten att den över huvud taget knappast kan uppfattas som grundkunskap i dessa ämnen. Så sent som i går var jag på Vadstena folkhögskola en rejäl stund. Hur mycket är det som finns kvar av det gedigna konsthantverk som vårt land har karakteriserats av under århundraden? Om vi åker ned till Rom och till andra ställen i världen hittar vi svenska spetsar på kloster, i kyrkor och för övrigt lite varstans.

Det som statsrådet tar upp är en mycket liten del. På textilläroverutbildningen kommer jag inte ihåg hur många timmar eller kurspoäng som är möjliga inom området. Men det är alltså små moment där man i princip bara får insikt om vad det här konsthantverket innebär.

Det som jag eftersträvar och efterfrågar är öronmärkta pengar för att se detta som en kulturangelägenhet. Möjligtvis var anledningen till att interpellationen ställdes till ett annat statsråd att jag ser det här som en fråga som jag brinner för därför att det här är viktigt att behålla. På samma sätt som vi på museer värnar om gamla ting som påminner oss om en kultur och som bevaras till eftervärlden, bör vi värna själva handens kunskap när det gäller knyppling av spetsar, göra nya mönster, vara utvecklingsbenägen och ta till sig kunnandet från andra delar av världen. Då behövs det en basresurs för att detta ska leva vidare. Det är långt mer och utöver det som innebär att man på de olika högskolorna och på gym-

nasiet får en viss kunskap. Det som ges där är bara ett slags förståelse för vad det är, men det har ingenting att göra med att förstå sig på hantverket som grund för att kunna utveckla det vidare.

Fru talman! Jag har haft förmånen att få åka till några ställen genom stipendier från riksdagen. En av de senaste platser som jag varit på är Lima i Peru. Jag är fascinerad av hur så många andra kulturer vågar gå i bräsch för att behålla det som är den egna kulturen för framtidens människor. Det är möjligtvis det som just det här är ett exempel på.

Jag kan inte säga exakt i dag hur mycket knypplerskorna i Östergötland tjänar, men för bara några få år sedan hade de 1 kr i timmen för att de är eldsjälarna när de jobbar med det här hantverket. Det är gamla knypplerskor men väldigt få yngre. Framför allt finns det inte pengar i dag till hemslöjdskonsulenterna. Det här går inte att jämföra med Handarbetets Vänner och deras konsulenter. Det är något annat.

Anf. 35 Statsrådet LENA HALLENGREN (s):

Fru talman! Interpellanten ställde frågan om hantverksyrken, och med den kopplingen till Svenska spetsar tog jag över frågan eftersom det är mitt ansvarsområde.

Jag kan bara konstatera att staten har ett omfattande stöd till knyppling och till Svenska spetsar genom att finansiera en rikskonsulent som är lokaliserad i Vadstena. Delfinansierade är också 48 länshemslöjdskonsulenter, varav hälften har knypplkompetens. Det är också så att under hösten 2004 genomfördes ungefär 100 kurser i knyppling i studieförbundens regi.

Handarbetets Vänner sade interpellanten att vi inte skulle hänvisa till, men de har såväl knypplkurs som en ledarutbildning för hemslöjdskonsulenter. Det finns en fristående kurs på Linköpings universitet. Det finns också möjlighet att bedriva forskning på området. Med de här insatserna menar jag att regeringen tar sitt nationella ansvar.

Yvonne Andersson talar också om att framtiden är oviss för Svenska spetsar som förening. Då vill jag återge vad som står i Norrköpings tidningar, där ordföranden för föreningen säger att man lyckats få bukt med tidigare underskott. Man gör också bedömningen att Svenska spetsar är på rätt väg och att de i sommar kommer att arrangera inte mindre än nio sommarkurser. Hon tycker att situationen för knypplingen är ljusare än för några år sedan. Hon säger också att det är farligt att utmåla knypplingen som en krisbransch, även om hon naturligtvis också menar att man ska värna kulturarvet och att det är mycket vällovligt. Dessutom säger konsulenten Birgitta Hägermark: Det är ett smalt hantverk, men visst har vi jobb. Under sportlovet ordnades till exempel knyppling för barn i Linköping.

Nog finns det många insatser, men det förnekar inte att det säkert finns mer att göra. Jag menar ändå att regeringen och staten tar ett stort ansvar för knypplingen genom alla de olika åtgärder och insatser i form av utbildning som jag precis beskrivit.

Anf. 36 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! Först och främst har jag aldrig påstått, och tänker inte påstå, att staten inte tar något ansvar, för jag tycker att staten tar ett stort ansvar. Men jag känner att just det här med handens kunskap och hant-

verksyrkena har kommit i strykklasse alltmer under den tid som vi lever i och med den utveckling som har varit. Man har prioriterat olika typer av satsningar.

När det gäller hantverksyrkena generellt har man prioriterat teoretiskt inriktade yrken framför hantverksyrkena. Därför har vi nu ca 300 yrken som det inte finns utbildning till i vårt land med automatiskt studiebidrag. De erkänns alltså inte som yrkesutbildningar. Därmed kan man inte få del av de studiemedel som staten ansvarar för.

Men nu tog jag i interpellationen upp hantverksyrkena generellt men Svenska spetsars verksamhet speciellt. I det avseendet har jag inget att invända mot vad man har sagt i Norrköpings tidningar, för det är riktigt att man driver kurser. Men det är också viktigt att komma ihåg att budgeten har röda siffror, och det är inte bra för en verksamhet som ska sikta framåt och där det är rimligt att det sker generationsbyten. När det gäller de bitarna var avsikten att man redan nu möjligtvis skulle kunna se att man kunde ha en basresurs eller att man öronmärkte pengar till Folkbildningsrådet för att få en förnying och för att säkra kunnandet.

Eftersom jag har haft rätt mycket kontakter inom den här branschen vet jag – det gäller också universitetskurser tillsammans med Vadstena och Svenska spetsar – att det kunnande som finns i dag kan man uppehålla. Men man kan inte utveckla nykunnandet, och man kan inte ta upp de gamla alstren och föra dem framåt. Man kan liksom hålla en verksamhet som är ajour med det som finns i dag. Men det är de andra satsningarna som handlar om att ta vara på dåtidens kunskap, att till exempel få Gustav III:s spets i ny tappning, som inte finns. Frågan är om man skulle kunna hitta möjligheter.

Jag hade ju förmånen att ha en interpellationsdebatt med ministern förra veckan också om yrkeshögskola. Det kanske finns alla möjliga vägar. Jag vill inte säga att basresurser till Svenska spetsar är den enda vägen. Det var ett litet exempel. Jag tror att det är viktigt att det finns andra vägar för att säkra det här kunnandet som har att göra med svensk kultur i dåtid, nutid och framtid. Det kan hända att det skulle vara en gren på en yrkeshögskola att hitta vägar för att säkra den här kunskapen. Det som egentligen är andemeningen i min interpellation är hur vi kan säkra kunskapen och inte förlora oss i nutid.

Som dagens människor äger vi inte ens rätt att tillåta att ett gammalt kulturarv raderas därför att vi kanske inte tänker så mycket på det eller därför att det inte tillhör dagens trender eller inte blir pengainbringande. Precis som tidigare generationer har varit noga med att bevara vissa kunnanden måste vi ta vårt ansvar.

Anf. 37 Statsrådet LENA HALLENGREN (s):

Fru talman! Kort vill jag först säga att det är klart att det är viktigt att det textila arvet bevaras, vilket också görs genom många museers försorg och där materialet både vårdas och bevaras. Jag förstår också att interpellanten inte vill bevara bara det arvet utan naturligtvis också kunnandet. Men jag vill ändå påpeka att det är en viktig uppgift som många museer har.

Jag vill också säga att när det gäller hur utbildningarna ser ut är det många gånger så att utbildarna själva kan påverka sina kursplaner i den mån förändringar och uppdateringar behöver göras. Vilka utbildningar

som ska bedrivas har oftast överlåtits till myndigheterna själva att bestämma både inom den kvalificerade yrkesutbildningen och inom de kompletterande utbildningarna. Då är det en förutsättning att det finns en intresserad anordnare som tar ett initiativ för att bedriva en utbildning. Så har fallet varit till exempel när det gäller Handarbetets Vänner, som bedriver utbildning till hemslöjdskonsulent som kompletterande utbildning. Det är ju Skolverket som beslutar om det.

Knypplingskurserna hos Svenska spetsar bedrivs i samarbete med Vadstena folkhögskola, som i sin tur får medel av Folkbildningsrådet enligt deras regelverk. Detsamma gäller medel till studieförbunden och deras olika kurser. Detta ställer krav på att det finns anordnare som tar initiativ för att införa nya utbildningar. Men om det finns brister och behov av förändringar inom befintliga utbildningar är det många gånger möjligt att åtgärda det inom ramen för de kursplaner som finns.

Sedan har jag ingen annan uppfattning än interpellanten när det gäller handens kunskap. Det är också viktigt att se att det finns hantverksyrken som det är möjligt att få utbildning till inom dagens gymnasieskola, inom lärlingsutbildning, men framför allt inom folkhögskolor och kompletterande utbildningar.

Anf. 38 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! Det är det intressanta, pudelns kärna i det här tror jag. En av anledningarna till att jag var på Vadstena folkhögskola i går var att det här inte går runt i dag. De kurser som till exempel Vadstena har ihop med Svenska spetsar går inte runt. Hela tiden får huvudmannen för folkhögskolan stoppa in pengar för att det ska gå runt. Det är möjligtvis det som behöver ses över, alltså vad det nu beror på. Men ser vi på hur utvecklingen har varit av de statliga bidrag som våra folkhögskolor får *kan* det inte heller gå runt. Det har inte blivit den utväxlingen.

Det behöver ju sparas på många ställen, så jag kan inse att det är problem. Det är framför allt viktigt att säga att om vi lutar oss mot att folkhögskolorna ska klara av den här biten och ta över den är jag övertygad om att de också kan det. De kan det. Men om man skulle se det som ett kulturarv med den prioritet som det innebär kanske man skulle kunna öronmärka och säga att just till de här kurserna får ni 100 % i statsbidrag för att de ska finnas någonstans.

Det är en poäng med min interpellation att jag skulle önska att det fanns någon som tog ansvar för att detta inte är en kurs vilken som helst. Den här kursen har ett kulturbewarande och kulturutvecklande syfte i sitt innehåll. Då kanske man, just med tanke på detta, skulle kunna ge full täckning till kurserna. Då tror jag väldigt mycket på att det här kan bevaras vidare inom ramen för folkhögskolornas verksamhet. De är kunniga och har en pedagogik och en vana vid samarbete med de här olika föreningarna och organisationerna. Det skulle lyckas väl.

Jag hoppas att statsrådet tar med sig de här synpunkterna och att det kanske kan bli någon fundering om hur man ska bevara den här typen av kunnande.

Anf. 39 Statsrådet LENA HALLENGREN (s):

Fru talman! Efter det svar som jag gav och det som har tillkommit i debatten vill jag säga att när det gäller just hantverket Svenska spetsar,

som interpellationen handlar om, finns det många sätt att behålla kunskapen och också föra den vidare. Det är möjligt att det finns anledning att återkomma senare till samma fråga. Då tänker jag kanske inom några år och inte så där alldeles direkt. Som det ser ut i dag menar jag att det finns goda möjligheter att behålla hantverket.

När interpellanten ställer frågan om hur man försäkrar sig om att det finns kunskap som bevaras, att någon tar ansvar för de utbildningarna, vill jag säga att det är just det som kompletterande utbildningar är till för. De är till för att försäkra sig om att vissa utbildningar, som kanske inte passar in i mallen när det gäller högskolor och inte drivs på folkhögskolenivå, ändå får finnas och ha ett statligt stöd. Just det är syftet med de kompletterande utbildningarna.

Jag vill avsluta med att säga, när det gäller bidragen till folkhögskolorna, att medlen fördelas via Folkbildningsrådet. Det har skett en uppräkning. Men det är klart att det finns andra intressenter, landsting till exempel, som inte bidrar till folkhögskolorna på samma sätt som man tidigare gjorde. Det har också tillkommit många nya folkhögskolor. Ekonomin ser annorlunda ut när 120 folkhögskolor blir 140 folkhögskolor. Men fördelningen sker ändå via Folkbildningsrådet. Det vill jag påtala. Det är inte en statlig angelägenhet. Det samlade bidraget till folkbildningen är däremot en statlig angelägenhet. Det har räknats upp och fortsätter att räknas upp.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Motioner
2004/05:So35–So37 till socialutskottet

10 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Skatteutskottets betänkande 2004/05:SkU30
Trafikutskottets betänkanden 2004/05:TU10 och TU11
Utrikesutskottets betänkande 2004/05:UU11

11 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 16 maj

2004/05:591 av *Gabriel Romanus* (fp) till statsrådet Ylva Johansson
Tandvårdsreform

2004/05:592 av *Rigmor Stenmark* (c) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist
Jaktlagstiftningen
2004/05:593 av *Staffan Danielsson* (c) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist
Jaktlagstiftningen
2004/05:594 av *Elina Linna* (v) till socialminister Berit Andnor
Människohandel för sexuella ändamål
2004/05:595 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till justitieminister Thomas Bodström
Fallet Maarouf

Prot. 2004/05:121
17 maj

den 17 maj

2004/05:596 av *Gunnar Andrén* (fp) till näringsminister Thomas Östros
Skogsindustrins konkurrenskraft
2004/05:597 av *Anne-Marie Ekström* (fp) till statsrådet Barbro Holmberg
Avvisning av barn som omhändertagits enligt socialtjänstlagen
2004/05:598 av *Cecilia Wikström* (fp) till utrikesminister Laila Freivalds
Taiwans deltagande i internationella organisationer
2004/05:599 av *Jan Ertsborn* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
Domares oberoende och självständighet

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 24 maj.

12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 16 maj

2004/05:1616 av *Luciano Astudillo* (s) till statsrådet Jens Orback
Diskriminering av stadsdelar
2004/05:1617 av *Chatrine Pålsson* (kd) till statsrådet Morgan Johansson
Sprutbyten
2004/05:1618 av *Lars-Ivar Ericson* (c) till statsrådet Ylva Johansson
Vård av strokepatienter
2004/05:1619 av *Staffan Danielsson* (c) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist
Miljövänliga skyddszoner längs vattendrag
2004/05:1620 av *Jörgen Johansson* (c) till näringsminister Thomas Östros
Ett bättre företagsklimat
2004/05:1621 av *Mariam Osman Sherifay* (s) till statsrådet Carin Jämtin
Etiopien och fredsavtalet
2004/05:1622 av *Louise Malmström* (s) till statsrådet Barbro Holmberg
Arbetsstillfällen på Migrationsverket i Norrköping

2004/05:1623 av *Rolf Gunnarsson* (m) till försvarsminister Leni Björklund
Antalet värnpliktiga

den 17 maj

2004/05:1624 av *Nina Lundström* (fp) till samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin

Bostadsbyggande på statlig mark

2004/05:1625 av *Harald Nordlund* (fp) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Övergödning av Östersjön

2004/05:1626 av *Elizabeth Nyström* (m) till jordbruksminister Ann-Christin Nykvist

Rovdjursangrepp

2004/05:1627 av *Maud Ekendahl* (m) till statsrådet Ylva Johansson
Väntetid för tandvård

2004/05:1628 av *Harald Nordlund* (fp) till statsrådet Lena Sommestad
Biologiska museerna

2004/05:1629 av *Harald Nordlund* (fp) till statsrådet Lena Sommestad
Naturvårdsverket och strandskyddsdispenser

2004/05:1630 av *Anita Brodén* (fp) till finansminister Pär Nuder
Skatteregler för förnybara drivmedel

2004/05:1631 av *Christer Winbäck* (fp) till statsrådet Morgan Johansson
Saltmärkning av livsmedel

2004/05:1632 av *Lena Adelson Liljeroth* (m) till justitieminister Thomas Bodström

Kartläggning av människor på Radio Islams hemsida

2004/05:1633 av *Henrik von Sydow* (m) till statsrådet Jens Orback
Ansvar för en viss regeringstjänstemans handlande

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 24 maj.

13 § Kammaren åtskildes kl. 15.24.

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Monica Gustafson

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Meddelande om aktuell debatt	1
3 § Meddelande om frågestund.....	2
4 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	2
5 § Svar på interpellation 2004/05:533 om byggandet av Ostlänken.....	3
Anf. 1 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	3
Anf. 2 GUNNAR AXÉN (m).....	3
Anf. 3 STAFFAN DANIELSSON (c).....	4
Anf. 4 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	5
Anf. 5 GUNNAR AXÉN (m).....	6
Anf. 6 STAFFAN DANIELSSON (c).....	6
Anf. 7 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	6
Anf. 8 GUNNAR AXÉN (m).....	7
Anf. 9 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	7
6 § Svar på interpellationerna 2004/05:560 och 566 om långsiktig strategi för E 6 i Bohuslän	8
Anf. 10 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	8
Anf. 11 LARS TYSKLIND (fp).....	9
Anf. 12 ÅSA TORSTENSSON (c)	10
Anf. 13 ROSITA RUNEGRUND (kd).....	11
Anf. 14 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	11
Anf. 15 LARS TYSKLIND (fp).....	12
Anf. 16 ÅSA TORSTENSSON (c)	13
Anf. 17 ROSITA RUNEGRUND (kd).....	14
Anf. 18 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	15
Anf. 19 LARS TYSKLIND (fp).....	16
Anf. 20 ÅSA TORSTENSSON (c)	16
Anf. 21 Statsrådet ULRICA MESSING (s).....	17
7 § Svar på interpellation 2004/05:528 om den svenska livsmedelsproduktionens konkurrenskraft.....	18
Anf. 22 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	18
Anf. 23 STAFFAN DANIELSSON (c).....	19
Anf. 24 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	20
Anf. 25 CECILIA WIDEGREN (m)	21
Anf. 26 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	22
Anf. 27 STAFFAN DANIELSSON (c).....	23
Anf. 28 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	24
Anf. 29 CECILIA WIDEGREN (m)	25
Anf. 30 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	25
Anf. 31 STAFFAN DANIELSSON (c).....	26

Anf. 32 Jordbruksminister ANN-CHRISTIN NYKVIST (s)	27
8 § Svar på interpellation 2004/05:519 om Svenska spetsars verksamhet	27
Anf. 33 Statsrådet LENA HALLENGREN (s)	27
Anf. 34 YVONNE ANDERSSON (kd)	28
Anf. 35 Statsrådet LENA HALLENGREN (s)	29
Anf. 36 YVONNE ANDERSSON (kd)	29
Anf. 37 Statsrådet LENA HALLENGREN (s)	30
Anf. 38 YVONNE ANDERSSON (kd)	31
Anf. 39 Statsrådet LENA HALLENGREN (s)	31
9 § Hänvisning av ärenden till utskott	32
10 § Förnyad bordläggning.....	32
11 § Anmälan om interpellationer	32
12 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	33
13 § Kammaren åtskildes kl. 15.24.	34

